

Institut de Dret privat europeu i comparat
Universitat de Girona (Coord.)

El Llibre sisè del Codi civil de Catalunya: anàlisi del Projecte de llei

Materials de les Divuitenes
Jornades de Dret català a Tossa

Tossa de Mar, 25 i 26 de setembre de 2014

El Llibre sisè del Codi civil de Catalunya: anàlisi del Projecte de llei
(Materials de les *Divuitenes Jornades de Dret Català a Tossa*)

**EL LLIBRE SISÈ
DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA:
ANÀLISI DEL PROJECTE DE LLEI**

**Materials de les
*Divuitenes Jornades
de Dret català a Tossa***

INSTITUT DE DRET PRIVAT EUROPEU I COMPARAT
Universitat de Girona
(Coord.)

Girona 2015

Dades CIP recomanades per la Biblioteca de la UdG

CIP 347(467.1) JOR

Jornades de Dret català (18es : 2014 : Tossa de Mar, Catalunya)
El Llibre sisè del Codi civil de Catalunya : anàlisi del projecte de llei : materials de les Divuitenes jornades de Dret català a Tossa / Institut de Dret Privat Europeu i Comparat, Universitat de Girona (coord.). – Girona : Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona : Documenta Universitaria.
-- 484 p. ; 23,5 cm
ISBN 978-84-9984-291-2

I. Universitat de Girona. Institut de Dret Privat Europeu i Comparat
1. Dret català - Congressos 2. Dret civil -- Catalunya -- Codificació - Congressos

CIP 347(467.1) JOR

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ésser realitzada amb la autorització dels seus titulars, llevat excepció prevista per la llei. Dirigiu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

© dels textos: els autors

© de l'edició: Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona

© de l'edició: Documenta Universitaria®
www.documentauniversitaria.com
info@documentauniversitaria.com

ISBN: 978-84-9984-291-2
Dipòsit Legal: GI-1.256-2015

Imprès a Catalunya
Girona, juliol de 2015

Les Divuitenes Jornades han estat organitzades per l'Institut de Dret privat europeu i comparat de la Universitat de Girona, en col·laboració amb l'Ajuntament de Tossa de Mar i el suport de

Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia

Universitat de Girona

Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya

Deganat autonòmic dels Registradors de la Propietat i Mercantils de Catalunya

Col·legi de Notaris de Catalunya

Facultat de Dret UB (Deganat)

Facultat de Dret UdG (Deganat)

Facultat de Dret UPF (Deganat)

Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya

Col·legi d'Advocats de Girona

Col·legi d'Advocats de Terrassa

Col·legi d'Advocats de Tortosa

SUMARI

PRIMERA PONÈNCIA QÜESTIONS GENERALS

Un projecte de llei del llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes..... 19

ANTONI MIRAMBELL I ABANCÓ

- I. Un esborrany d'avantprojecte de llei del llibre sisè..... 19
  - 1. L'evolució d'un text..... 20
  - 2. Els obstacles..... 30
- II. L'avantprojecte de llei del llibre sisè..... 33
  - 1. Avantprojecte de "lleï" o de "primera lleï" del llibre sisè..... 33
  - 2. El contingut de l'avantprojecte..... 34
- Bibliografia 52

El Llibre sisè i la proposta de nou "Código mercantil" 55

MARIA ROSA LLÁCER MATACÁS[†]

- I. La "civilitat", imprevista qüestió afegida a les "bases de les obligacions contractuals" 55
  - 1. L'avantprojecte de llei del codi mercantil i projecte de llei del llibre sisè del codi civil de catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes, en clau d'incompatibilitat 55
  - 2. La unitat de mercat com a pretext..... 58
- II. El contracte mixt: concurrència de matèries i prevalença de l'estatut civil 60
- III. L'estatut civil especial 63
  - 1. El cas paradigmàtic de la relació contractual de consum: la correcció de la desigualtat com *ratio iuris* de l'especialitat civil 63
  - 2. L'estatut civil del consumidor com la persona aliena a activitats professionals en una relació contractual de consum..... 66
  - 3. La formació d'un estatut de drets del consumidor i la prevalença de l'estatut civil.....70
  - 4. El reconeixement de la civilitat: la remissió de les lleis especials al dret sectorial i al dret comú (arts. 112-1 CCons i 59.1 TRLCU)..... 72
- IV. L'estatut civil del client de béns i serveis en les regulacions sectorials.....76
- V. El Llibre sisè CCCat com seu de dret general i de dret civil especial..... 82
  - 1. El Llibre sisè CCCat com seu del dret general de les obligacions i els contractes..... 82
  - 2. L'absorció de l'especialitat en els nous Codis civils. L'empara del principi de bona fe..... 83
  - 3. La "comunitat" de les normes especials incorporades al CCCat..... 87

SEGONA PONÈNCIA

LA COMPRAVENDA AL PROJECTE DE LLEI DEL LLIBRE SISÈ

La conformitat en la regulació projectada de la compravenda 91

ANTONI VAQUER ALOY

I. Introducció.....	91
II. Noció de manca de conformitat	93
1. Idees generals.....	93
2. Criteris de la conformitat.....	96
3. La instal·lació dels béns	104
4. El moment de la conformitat.....	106
5. La conformitat jurídica.....	109
6. L'excés de cabuda en els immobles.....	110
7. Exoneració de la responsabilitat per manca de conformitat	112
8. La inspecció del bé venut	114
9. Notificació de la manca de conformitat.....	116
10. Modificacions que cal introduir en el codi civil de catalunya i en lleis especials	118

Remedios del comprador ante la falta de conformidad. La propuesta del Proyecto de Ley del Libro Sexto del Código civil de Catalunya, relativo a las obligaciones y los contratos..... 121

CARLOS GÓMEZ LIGÜERRE

I. Conformidad y cumplimiento.....	121
II. Medios de defensa ante la falta de conformidad	127
III. Un sistema de remedios compatibles	130
1. Remedios compensatorios, restitutorios y preventivos	131
2. Restricciones a la libertad de opción.....	133
IV. Remedios a disposición del consumidor	136
V. Derecho del vendedor a corregir la falta de conformidad y el plazo de gracia que puede conceder el comprador.....	140
VI. La tutela preventiva del derecho del comprador	144
VII. Los incumplimientos recíprocos.....	146
VIII. Plazo de ejercicio	147
1. Tres plazos y una pretensión.....	147
2. La extinción del plazo de ejercicio.....	150
Bibliografía	152

Els articles 621-49 (pacte de previsió de finançament per tercer) i 621-54 (pacte de condició resolutòria) del projecte de llei reguladora del Llibre VI del Codi civil de Catalunya..... 155

ANTONIO ÁNGEL LONGO MARTÍNEZ

I. Introducció.....	155
II. Pacte de previsió de finançament per tercer	156

III.El pacte resolutori.....	158
1. Fonament de la regulació.....	160
2. Pacte resolutori i comís en garantia.....	161
3. La resolució com remei general i el pacte resolutori.....	164
4. El pacte resolutori no inscrit.....	167
5. El pacte resolutori inscrit en el Registre de la Propietat.....	169

Especialidades del Anteproyecto del Libro Sexto del Código Civil de Cataluña en cuanto a la compraventa de inmuebles (la compraventa de inmueble en construcción o rehabilitación) y la cesión de finca o aprovechamiento urbanístico a cambio de construcción futura.....187

JOSÉ LUIS VALLE MUÑOZ

I. Introducció.....	187
II. El objeto en la compraventa o cesión de suelo con adquisición de inmueble en construcción o rehabilitación.....	192
III.El precio o la contraprestación entregado por el adquirente: dinero, finca o aprovechamiento urbanístico.....	198
IV. La forma del contrato.....	203
V. La tradición.....	204
VI. La protección registral de derechos reales y de derechos personales.....	207
VII. La Doctrina de la Dirección General de los Registros y el Notariado y la reforma del Reglamento Hipotecario de 1.998.....	213
VIII. La sentencia del Tribunal Supremo de 31 de enero de 2001.....	216
IX. La regulación de la compraventa de inmueble en construcción con constitución de comunidad en el ACCC.....	217
X. La regulación del contrato de cesión de suelo o aprovechamiento en el ACCC.....	225

TERCERA PONÈNCIA

EL DRET DEL CONSUM I EL LLIBRE SISÈ

La contractació amb consumidors en el Llibre Sisè..... 229

MARILÓ GRAMUNT FOMBUENA

I. Models de tècnica legislativa per a la regulació de la contractació amb consumidors.....	229
II. L'elecció del model integrador pel legislador català.....	231
III. La incorporació de les normes relatives als contractes de consum al Llibre sisè CCCAt.....	236
1. Norma general i norma particular en el mateix article.....	236
2. Supòsits d'adaptació de la norma general a la de consum.....	237
IV. Conclusió.....	238

Codi civil i Codi de consum en els contractes de consum..... 239

GEMMA RUBIO GIMENO

- I. Regulació actual del dret contractual de consum a Catalunya..... 239
- II. L'impacte descodificador del dret de consum europeu en les regulacions nacionals de dret contractual i la urgència per recuperar la coherència normativa del dret contractual..... 243
- III. La conveniència d'imposar límits al model integrador del dret contractual de consum en el Codi civil: la subsistència del Codi de consum..... 245
  - 1. Tècnica legislativa en la integració del dret contractual de consum..... 246
  - 2. Integració del dret de consum i pèrdua del caràcter permanent de la norma civil..... 247
  - 3. Els riscos de l'arquitectura jurídica..... 247
  - 4. La compatibilitat entre Codi civil i Codi de consum en la regulació del dret contractual de consum: cap a un tercer model de codificació del dret de consum..... 249
- IV. La relació entre la llei general i la llei especial quan la llei general absorbeix l'especialitat: el recurs a les remissions recíproques..... 249
- V. Abast de la subsistència i de la modificació de la regulació del dret contractual en el Ccons..... 251
  - 1. L'objecte de la norma enunciat en el seu art. 111-1 Ccons..... 252
  - 2. La definició de persona consumidora..... 252
  - 3. Àmbit d'aplicació del Codi de consum i relació amb el Codi civil..... 252
  - 4. La conformitat dels béns i serveis..... 253
  - 5. Els deures d'informació en la compravenda d'immobles..... 253
  - 6. La reforma del Llibre II del Codi de Consum en clau de desenvolupament de la regulació continguda en el Codi civil..... 253
- VI. El futur emplaçament normatiu d'algunes qüestions d'especial rellevància..... 254
  - 1. El concepte de consumidor..... 254
  - 2. La informació precontractual..... 256
  - 3. D'altres qüestions: irrenunciabilitat dels drets reconeguts, clàusules abusives, dret de desistiment i regles interpretatives i integradores del contracte..... 262
- VII. A propòsit de la modificació del CCons per a la millora de la protecció de les persones consumidores en les relacions de consum en l'àmbit de crèdits i préstecs hipotecaris..... 263

Impressions sobre aspectes pràctics de contractes de consum: relacions contractuals de consum amb agents de viatges..... 265

ANA BARLUENGA GARRIGA

- I. Introducció..... 265
- II. Diferents relacions de consum entre les agències de viatges i els usuaris turístics..... 267
  - 1. Intermediació de les agències de viatges en la contractació pels usuaris de serveis turístics com a serveis solts..... 267
  - 2. Responsabilitat de les agències de viatges en els viatges combinats..... 270
- III. Problemàtiques existents a la pràctica en relació amb els viatges combinats..... 272
  - 1. Diferències en la regulació del viatge combinat entre la normativa d'àmbit estatal i la reglamentació catalana d'agències de viatges..... 272
  - 2. Conflictes de competències entre l'Agència Catalana de Consum i la Direcció General de Turisme de Catalunya en la incoació de procediments sancionadors contra agents de viatges..... 279
- IV. Procedència d'incorporar la regulació dels viatges combinats al nou Llibre VI del Codi Civil de Catalunya..... 282

Impressions sobre aspectes pràctics dels contractes de consum.....	285
CARLES GARCÍA ROQUETA	

QUARTA PONÈNCIA

ALTRES MODALITATS CONTRACTUALS

El contracte d'aliments al projecte de llei de Llibre sisè.....	293
--	------------

JUDITH SOLÉ RESINA

I. Antecedents.....	293
1. El pacte d'acolliment de persones grans	295
2. El contracte de prestació d'aliments a la llei 22/2000.....	303
3. Oportunitat de la modificació legal	304
II. El contracte d'aliments al Projecte	305
1. Caràcters del contracte d'aliments	305
2. Subjectes.....	307
3. Objecte.....	309
4. Incompliment i garanties	312
5. Extinció.....	315
III. Proposta de text articulat comentada.....	316
Bibliografia	319

La incorporació de la llei de pensions periòdiques al Codi civil de Catalunya	321
--	------------

M. ESPERANÇA GINEBRA MOLINS

I. El concepte i la ubicació sistemàtica de les “pensions periòdiques”: de la llei 6/2000 al projecte de llei del llibre sisè del codi civil de catalunya. La terminologia.....	321
1. La Llei 6/2000, de 19 de juliol, de pensions periòdiques: censal i violari o pensió vitalícia com a modalitats de pensions periòdiques	323
2. El Projecte de llei del Llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes: la regulació del censal i el violari entre els contractes	325
II. La finalitat	327
III. El censal.....	331
1. El contracte.....	331
2. La pensió	335
3. Les garanties.....	337
4. La resolució.....	342
5. La redempció.....	344
IV. El violari	346
1. El concepte	347
2. La constitució.....	350
3. La durada: la “vida mòdul”	353
4. El “creditor o beneficiari”	355
5. El pagament de la pensió.....	356
6. L'incompliment i les garanties	358
7. L'extinció	361
8. La “ineficàcia” del violari.....	365

La regulació dels contractes de conreu al projecte de llei del Llibre sisè del Codi Civil de Catalunya 367

MIQUEL PUJOLS PARRAMON

I. Introducció	367
II. Precedents normatius.....	368
1. De regulació estatal.....	368
2. De regulació catalana.....	369
III. Contingut i estructura	370
1. Esquema.....	371
2. Denominació.....	372
3. Objecte de regulació.....	372
IV. Contractes de conreu	372
1. Concepte.....	372
2. Objecte.....	373
3. Contractes exclosos.....	374
4. Parts contractants.....	375
5. Conreador directe i personal	376
6. Forma del contracte.....	376
7. Règim jurídic.....	376
8. Ús i costum de bon pagès	378
9. Any agrícola.....	378
10 Tipus de contractes de conreu.....	378
V. Altres Tipus De Contractes.....	391
1. Custòdia del territori.....	391
2. Arrendament per a pastures.....	391
VI. Altres disposicions.....	392
1. Assegurança	392
2. Juntes d'Arbitratge i Mediació	392
VII. Contractes anteriors.....	392
VIII. Derogacions	393
IX. Models de contractes de conreu	393
X. Entrada en vigor.....	393

CINQUENA PONÈNCIA

NOUS TIPUS CONTRACTUALS: LA CUSTÒDIA DEL TERRITORI

Custodia del territorio. Configuración jurídica. Titulación e inscribibilidad* 397

IGNACIO JAVIER BOISÁN CAÑAMERO

I. Introducció.....	397
II. Configuració jurídic privada.....	398
1. Plazo	398
2. Canon	399
3. Obligaciones de hacer / prestaciones.....	399
4. Otros.....	399
III. Importancia de la elevación a público de los acuerdos.....	401
IV. Modelo de escritura.....	402
V. Regulación en el anteproyecto	403

Reflexiones sobre la custodia del territorio.....	407
ÓSCAR GERMÁN VÁZQUEZ ASENJO	
I. Encuadre de la custodia territorial.....	407
II. Crítica puntual al art. 623-34.....	409
1. Regulación contradictoria.....	409
2. Regulación insuficiente.....	409
3. Sistemática errónea.....	410
III. Propuesta de futura regulación normativa.....	410
1. Cuestiones generales.....	410
2. Del fomento de la custodia del territorio.....	411
3. De la difusión y seguridad jurídica en la custodia territorial.....	412
4. Requisitos previos para la custodia del territorio.....	413
5. Materialización de la custodia.....	415

COMUNICACIONS

La compraventa a ojo en la ley 3/2013, de la Generalitat Valenciana, de los Contratos y otras Relaciones Jurídicas Agrarias.....	419
---	------------

FEDERICO ARNAU MOYA

I. Introducción.....	419
1. La constitucionalidad de la Ley 3/2013 de la Generalitat Valenciana.....	419
2. Caracteres de la LCRJA.....	420
II. La venta a ojo o estimada.....	421
1. Caracteres y contratos excluidos.....	421
2. La entrega de la cosa y la perfección del contrato.....	424
3. El precio.....	425
4. La perfección del contrato por el pago.....	426
5. El pago mediante efectos cambiarios.....	428
6. Los elementos formales.....	429
7. Los vales de compra.....	430
8. Los vales de recolección.....	432
9. El incumplimiento de los requisitos de forma.....	434
10. La cesión de los derechos de la compraventa.....	435
11. El régimen de riesgos.....	436
12. Trabajos agrícolas a cargo del vendedor.....	437
13. Derecho de acceso.....	438
III. Conclusiones.....	438

L'obligació de conformitat i el seu règim: més propis d'una teoria (o part) general?.....	441
--	------------

LÍDIA ARNAU RAVENTÓS

I. Plantejament. L'obligació <i>del venedor</i> de garantir la conformitat del bé.....	441
II. L'obligació de garantir la conformitat del bé... més enllà del contracte de compravenda?.....	445
1. D'entrada: la presentació de la conformitat del bé al projecte.....	445
2. És possible una formulació general de l'obligació de garantir la conformitat del bé?.....	453

Característiques del contracte de compravenda en el Llibre sisè del Codi civil de Catalunya (Especial referència a la seva finalitat transmissora i a la no necessitat de regular la promesa de venda).....459

CHANTAL MOLL DE ALBA

- I. Contracte consensual o contracte real *quod constitutionem*? 460
- II. Contracte obligatori o contracte transmissiu?.....460
- III. Contracte bilateral..... 461
- IV. L'obligació del venedor de transmetre la titularitat del bé.....462
- V. Inutilitat de regular la promesa de venda en el Codi Civil de Catalunya 464
- VI. Conclusions.....467

L'obligació de conrear com a bon pagès i la normativa europea 469

ANDRÉS MIGUEL COSIALLS UBACH

- I. Introducció..... 469
- II. La condicionalitat i el bon pagès 470
  - 1. L'ús de la finca..... 471
  - 2. El bon manteniment de la finca 478
- III. Conclusió 481

El contracte d'aliments al projecte de llei de Llibre sisè*

JUDITH SOLÉ RESINA

*Professora Titular de Dret civil
Universitat Autònoma de Barcelona*

I. ANTECEDENTS. 1. El pacte d'acolliment de persones grans. 2. El contracte de prestació d'aliments a la llei 22/2000. 3. Oportunitat de la modificació legal. II. EL CONTRACTE D'ALIMENTS AL PROJECTE. 1. Caràcters del contracte d'aliments. 2. Subjectes. 3. Objecte. 4. Incompliment i garanties. 5. Extinció. III. PROPOSTA DE TEXT ARTICULAT COMENTADA. BIBLIOGRAFIA

I. ANTECEDENTS

L'exposició de motius del Projecte de llei del llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes, es refereix expressament als antecedents del contracte d'aliments en el dret civil català. Disposa que:

“La regulació del contracte d'aliments es deriva de l'article 237-14, del paràgraf III d) de la Llei 25/2010, del 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i família i de l'article 4.3 de la Llei 22/2000, de 29 de desembre, d'acolliment de persones grans, que es refereix succintament a un pacte d'aliments, el qual ha permès una regulació més desenvolupada i actualitzada del contracte d'aliments. Aquesta regulació, afegeix, i el fet que el pacte d'acolliment, a banda de qüestions dubtoses relatives a la seva naturalesa onerosa i aleatòria, a més d'efectes successoris, no ha tingut un arrelament pràctic, fins el punt que el Registre d'acolliment de persones grans no s'ha arribat a desenvolupar reglamentàriament, han permès de prescindir de la tipificació del referit pacte d'acolliment.”

Cohherentment la disposició derogatòria del Projecte preveu la derogació de la Llei 22/2000, de 29 de desembre, d'acolliment de persones grans.

Per a situar l'activitat legislativa desenvolupada en la matèria, val a dir que els ordenaments jurídics privats moderns tendeixen a introduir i regular institucions dirigides a procurar la protecció i la millor qualitat de vida de les persones necessitades d'una especial atenció per raó de la seva edat avançada o

---

* Aquest treball es desenvolupa en el marc del Projecte d'Investigació que porta per títol: La Nueva configuración de la persona física. Revisión de las condiciones personales, familiares y patrimoniales. El principio de no discriminación. DER 2010-17949. També forma part dels treballs que duc a terme en el si del Grup de Dret Civil Català (UB-UAB, 2014 SGR 22).

situació de disminució física o psíquica, i en defensa i garantia dels seus drets fonamentals¹.

També el legislador català des de els anys 80 ha mostrat aquesta preocupació. Així, als anys 1983-1984 la Comissió Jurídica Assessora del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya ja va treballar en el tema tot i que sense arribar a redactar una proposta de text legislatiu; i a principis dels anys 90 una Comissió tècnica, per encàrrec del Departament de Justícia, va elaborar un informe previ d'un Projecte de llei que tampoc es va convertir en llei². Així mateix, alguns autors van fer propostes de regulació, fins i tot articulades³.

A finals dels 90 es va tramitar el Projecte de Llei sobre relacions de convivència diferents del matrimoni⁴. Va ser admès a tràmit per la Mesa del Parlament el 16 de desembre de 1997, de manera que els treballs van coincidir en el temps amb els treballs preparatius del Codi de Família. L'esmentat Projecte de Llei s'estructurava en quatre capítols que es dedicaven respectivament a la unió estable heterosexual, a la unió estable de parelles formades per persones del mateix sexe, a les situacions convivencials d'ajuda mútua, i a l'acolliment de persones grans. La seva tramitació va acabar amb l'aprovació de la Llei 10/1998, de 15 de juliol, d'unions estables de parella, que regulava únicament les unions estables heterosexuals i homosexuals. Per contra, el tractament de les situacions convivencials d'ajuda mútua i l'acolliment de persones grans es va deixar com objecte de lleis futures. La regulació de les situacions convivencials d'ajuda mútua no es va fer esperar gaire, ja que el 28 de desembre, el Parlament català va aprovar la Llei 19/1998, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua. El desembre de 2000,

1 El Codi Civil espanyol regula el contracte d'aliments als articles 1791 a 1797 introduïts per la Llei 41/2003, de 18 de novembre, *de protección patrimonial de las personas con discapacidad y modificación del Código Civil, de la Ley de Enjuiciamiento Civil y de la normativa tributaria con esta finalidad*, i als arts. 1802 a 1808 regula el contracte de renta vitalícia. Els arts. 147 a 156 de la Llei gallega 2/2006, de 14 de juny, *de Derecho Civil de Galicia* regula el contracte de vitalícia, i el Parlament de Navarra va aprovar la Llei Foral 34/2002, de 10 de desembre d'Acolliment de persones grans.

Alguns ordenaments jurídics estrangers compten amb diferents figures contractuals similars orientades a finalitats similars, malgrat que moltes d'elles no es troben tipificades: el Codi d'Obligacions suïss regula la renta vitalícia i el "*contrat d'entretien viager*"; a França existeix la "*vente en viager*" i el "*bail à nourriture*" que no estan tipificats. També a Bèlgica s'admet el "*bail à nourriture*"; a Itàlia es parla de "*el vitalizio alimentare*" o "*contratto di mantenimento*" com modalitats de la renta vitalícia; a Alemanya, del dret de "*altenteil*" i a Iugoslàvia de la "*zádruga*".

2 Es pot consultar a Mª Carmen Gete-Alonso y Calera, "L'adopció i l'acolliment de menors i l'acolliment a la tercera edat", *Papers d'Estudis i Formació. La Reforma del Codi Penal. Família i Dret Català*. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, Barcelona, 1991, pàgs. 110-112.

3 Així, Joan EGEA FERNÁNDEZ i Cristina GONZÁLEZ BEIFLUSS, en "La problemàtica de la vellesa. Consideracions a l'entorn de la rellevància de la condició de persona anciana en el futur Codi de Família de Catalunya", *Materials de les vuitenes jornades de dret català a Tossa 1994*, Tirant lo Blanch, València, 1996, pàgs. 131 i ss, proposen una regulació per les institucions de protecció dels incapacitats majors d'edat, el contracte d'aliments vitalícis i el contracte d'acolliment de caràcter oneros en persona o família.

4 Publicat al BOPC núm. 242, de 30 de desembre de 1997.

un any després de l'aprovació d'aquesta i dos anys i escaig després de les primeres iniciatives legislatives en la matèria, el Parlament va aprovar la Llei d'acolliment de persones grans, amb la que es finalitzava la tasca de regulació de les situacions convivencials diferents del matrimoni iniciada el 1997.

D'aquesta manera, la regulació de les esmentades situacions de convivència diferents del matrimoni s'estableix en lleis especials al marge del Codi de Família, que tampoc va introduir la regulació del contracte d'aliments ni del contracte vitalici o altres de naturalesa similar, i configura, juntament amb la regulació de les institucions de protecció de la persona que recull primer el Codi de Família i després el Codi Civil de Catalunya –tutela, curatela, guarda de fet i assistència-, el marc legal del que ha disposat l'ordenament civil català en matèria de protecció de les persones grans o discapacitades que, amb algunes modificacions, es manté fins a l'actualitat, quan es planteja una nova revisió en el projecte de llibre sisè, amb la proposta de regulació del contracte d'aliments.

Més endavant, la Llei 25/2010, del llibre II del CCCat relatiu a la persona i la família, tampoc s'ocupa d'aquests contractes ni del d'acolliment de persones grans per considerar que “tot i que denota una certa inspiració en institucions de dret de família i que dibuixa un contingut amb uns perfils extrets de la relació de parentiu, en la mesura que es concep com un contracte onerós i que hi intervé una contraprestació, ha d'estar fora del llibre segon i, si escau, integrar-se en el llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes” i manté la vigència de la llei 22/2000, del pacte d'acolliment de persones grans. El Llibre II si inclou, en canvi, la regulació de les unions estables de parella i de les situacions convivencials d'ajuda mútua, derogant expressament les lleis 10/1998 i 19/1998.

1. EL PACTE D'ACOLLIMENT DE PERSONES GRANS

El Preàmbul de la Llei 22/2000 explica que els precedents d'aquesta figura en el dret català són a la rúbrica novena, que porta el títol “Dels afillaments e de emancipacions” del llibre VII dels Costums de Tortosa⁵ i en les dacions o acolliments que crearen la figura del “donat” pròpies d'algunes comarques pirinenques de Lleida⁶. També és evident la influència de la regulació francesa recollida a la *Loi n° 89-475 du 10 juillet 1989 relative a l'accueil par des particuliers, à leur domicile à titre onéreux de personnes âgées ou handicapées adultes*⁷.

5 Per bé que, com ha posat de manifest Mª Carmen GETE-ALONSO Y CALERA, “Parells heterossexuals i homossexuals, ajuda mútua i acolliment de persones grans”, Judith SOLÉ (Coord.), Cálamo, Barcelona, 2005, pàg. 138, aquest text no fa referència pròpiament a l'acolliment sino a l'adopció.

6 Sobre aquesta qüestió es pot consultar Guillem Maria de BROCÀ, *Historia del Derecho de Cataluña especialmente del civil y exposición de las instituciones del Derecho Civil de mismo territorio en relación con el Código Civil de España y la jurisprudencia*. Barcelona, 1918, edició facsimilar, Barcelona, 1985 (Textos Jurídics Catalans, Escriptors 1/1, pág. 674), i Jaume RIBALTA I HARO i Esther ARROYO I AMAYUELAS, ““Dels donats” als “acollits”, la Llei 22/2000 d'acolliment de persones grans” a *El dret Privat del Pallars Sobirà*, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2001, pàgs. 65 a 80.

7 Com explica Esther ARROYO I AMAYUELAS, “Les personnes âgées et le droit civil: accueil familial des personnes âgées en Catalogne”, a *Mélanges Ernest Caparrós*, J. BEAULNE (dir), Collection Bleue Montréal, Wilson. Lafleur, 2002, pàg. 7.

El pacte d'acolliment de persones grans, es configura a la Llei 22/2000, com una institució privada. La llei conté disposicions entorn a la constitució del pacte i les causes i efectes de la seva extinció. Amb tot, durant la tramitació d'aquesta norma, el legislador va arribar al compromís d'elaborar una nova llei que regulés l'acolliment familiar de les persones grans com a servei social per tal que tothom hi pogués tenir accés, i el 13 de juliol de 2001 es va aprovar la llei 11/2001, d'acolliment familiar per a persones grans, que constitueix l'acolliment com a servei social d'atenció especialitzada de segon nivell de la xarxa bàsica de serveis socials de responsabilitat pública i declara que correspon a l'Administració de la Generalitat la planificació i l'ordenació de l'acolliment de persones grans i a l'Administració local del municipi de residència de les persones acollidores, la programació, la prestació i la gestió d'aquest servei i el procés per accedir-hi, exigint, abans de formalitzar el pacte d'acolliment, la declaració d'idoneïtat de la persona o persones acollidores. En darrer terme, la Llei 11/2001 crea un Registre d'acolliment familiar de persones grans, dependent del Departament de Benestar Social, les funcions i la composició del qual s'han d'establir per Reglament (art. 4) i que sembla que havia de coexistir amb el Registre d'acolliment de persones grans, dependent del Departament de Justícia, les funcions del qual s'havien de determinar per reglament, que ordenava crear la Llei 22/2000 (DA), per bé que finalment cap dels dos es va arribar a constituir.

En tot cas, el marc normatiu de l'acolliment de persones grans al dret català queda configurat actualment per les Lleis 22/2000, d'una banda, i 11/2002, d'una altra. La primera regula una institució privada, el pacte d'acolliment de persones grans, i la segona ve a "administrativitzar-lo", l'acolliment familiar per a persones grans, convertint-lo en un servei social, per bé que entre ambdues normes es plantegen grans problemes de coexistència.

Per pacte d'acolliment entén la Llei 22/2000:

"la vinculació d'una persona, una parella casada o unida de manera estable, o una família monoparental, per raó de l'edat o bé d'una discapacitat, a una persona o una parella casada o unida de manera estable, que han d'ésser més joves si l'acolliment és per raó d'edat, que els accepten en condicions semblants a les relacions de parentiu i a canvi d'una contraprestació. El pacte d'acolliment permet que la persona o persones acollidores solament puguin acollir una persona, excepte en els supòsits que les persones acollides siguin una parella casada o unida de manera estable o tinguin una relació de parentiu fins el segon grau de consanguinitat o adopció. En aquest cas, l'acolliment abasta totes dues persones. El pacte d'acolliment no inclou l'administració legal de béns ni la representació legal de les persones acollides per les acollidores"(art. 1).

A l'objecte del pacte d'acolliment es dedica l'art. 2 que estableix que:

"Persones acollidores i acollides conviuen en un mateix habitatge habitual, sigui el de les persones acollidores sigui el de les acollides, amb l'objecte que els primers tinguin cura dels segons, els donin aliments, els prestin assistència, els procurin benestar general, i els atenguin en

situacions de malaltia. Persones acollidores i acollides han de prestar-se ajuda mútua i compartir les despeses de la llar i el treball domèstic de la manera pactada, la qual ha de respondre a les possibilitats reals de cada part. La contraprestació es pot fer mitjançant la cessió de béns mobles, de béns immobles o en diners. Les persones acollidores han de promoure la constitució de la tutela si les persones acollides estan en situació d'ésser-hi sotmeses. El domicili on té lloc l'acolliment ha de tenir condicions d'habitabilitat i d'accessibilitat tant infraestructurals com de serveis”.

Quant als requisits personals, estableix l'article 3 que:

“L'acolliment requereix que les persones acollidores i les acollides no tinguin parentiu entre elles fins al segon grau, que siguin majors d'edat i amb plena capacitat d'obrar o que aquesta capacitat pel que fa a les persones acollides sigui suplerta o complementada pel consentiment de llurs representants legals, de la persona que exerceix la curatela, o de les persones designades en document de nomenament tutelar no testamentari. En els casos de voluntat suplerta o complementada, cal autorització judicial i s'ha d'escoltar la persona o parella acollida, si és que té prou discerniment. Les persones acollides no poden ésser menors de seixanta-cinc anys, i el de menys edat ha de tenir com a mínim, quinze anys més que la persona acollidora de més edat. El requisit de la diferència d'edat no és necessari si una de les persones acollides és discapacitada física o psíquica o requereix atencions especials. La persona o persones acollidores han d'actuar sempre en benefici de la persona o persones acollides durant el temps que estableix el pacte d'acolliment i que, amb caràcter general, mai no ha d'ésser inferior a tres anys”.

De la lletra d'aquests preceptes es dedueix clarament que el pacte d'acolliment de persones grans persegueix, fonamentalment, que aquestes siguin ateses per particulars que els prestin la cura i assistència, en condicions semblants a les que es produeixen en les relacions entre ascendents i descendents, finalitat a la que es refereix expressament el preàmbul de la Llei⁸. Configura, en definitiva, una situació personal, condicionada per raó de

---

8 El Preàmbul de la Llei 22/2000 diu que “Sobre la base de l'estudi que s'ha dut a terme a partir de dades estadístiques fiables i de caràcter sociològic, i de les diverses solucions que ofereix el dret comparat, que s'han analitzat degudament, hom arriba al convenciment que és procedent establir una regulació de les situacions de convivència entre persones que, sense constituir una família, comparteixen un mateix habitatge habitual, unides per vincles de parentiu llunyà en línia col·lateral, o de simple amistat o companyonia, i amb la voluntat d'ajuda al més feble i de permanència. Concretament, es regula la convivència originada per l'acolliment que una persona o una parella més gran, en condicions semblants a les relacions que es produeixen entre ascendents i descendents. En la situació actual, d'envelliment progressiu de la població com a conseqüència de la prolongació de la vida i de la reducció de la natalitat, una regulació legal de signe proteccionista que estructurari aquest tipus de convivència, pot solucionar el benestar general de les persones grans que s'hi acullin, resoldre'ls les dificultats econòmiques i socials i ésser una opció més a l'ingrés d'aquestes en institucions geriàtriques”.

l'edat i de la deficiència física o psíquica de qui és acollit, es circumscriu a unes persones determinades, i té per finalitat l'establiment de condicions anàlogues a les que existeixen a les relacions de parentiu.

En una ocasió (art. 4.3) la Llei es refereix al “contracte de prestacions d'aliments”. Aquesta denominació fou proposada com opció a la de pacte d'acolliment de persones grans en la tramitació parlamentària pel Grup Popular que perseguia una configuració distinta de la plantejada en el Projecte —on l'objecte de la relació es limitava al fet que els acollidors assistissin als acollits i a que acollidors i acollits es prestessin ajuda mútua i compartissin les despeses de la lar i les tasques domèstiques— en tant en quant pretenia afegir a l'objecte de la relació la prestació d'aliments. Les esmenes en aquest sentit foren acollides i en la llei s'estableix l'obligació dels acollidors de prestar aliments als acollits (art. 2.1), però l'art. 4.3 fa una nova referència als aliments i afegeix una regla específica per “el contracte de prestacions d'aliments” al disposar que:

“En el contracte de prestació d'aliments, la contraprestació pot consistir en la cessió de capital en béns mobles, immobles o en diners. Aquesta cessió pot ésser revocada a instància de les persones acollides si les acollidores incompleixen les obligacions fixades en l'escriptura pública o mostren ingratitude. Si hi ha donació i aquesta recau en béns immobles, la donació i les condicions que, si es cau, s'hi estableixen no perjudiquen tercers si no s'inscriuen en el Registre de la Propietat”.

Per bé que la qüestió no queda clara a la llei, que no permet distingir la relació entre els aliments propis del contracte d'aliments d'aquells objecte de l'obligació d'aliments pròpia del pacte d'acolliment, alguns autors interpreten que l'art. 4.3 regula un contracte d'aliments diferent del de l'acolliment que es pot presentar col·ligat amb aquest, de forma que el contracte d'acolliment es pot celebrar amb contracte alimentici col·ligat o sense contracte alimentici col·ligat⁹. Més endavant tornarem sobre aquest contracte d'aliments.

Al llarg de l'articulat de la Llei 22/2000 es constata la preocupació del legislador per a garantir el bon funcionament del pacte i evitar que es produeixin casos en els quals els acollidors aprofitin i fomentin una situació de poder enfront persones que per raó de la seva avançada edat puguin ser especialment vulnerables. Així, en primer lloc, l'art. 4 estableix que l'acolliment s'ha de fer constar en escriptura pública, al qual s'ha d'inscriure en el Registre corresponent, i que en aquesta constarà la contraprestació pactada i els drets i obligacions que corresponen a cada part així com les donacions fetes per les persones acollides si s'escau.

Però, a més de l'exigència d'aquests requisits formals i de publicitat, el legislador procura garantir el benestar i el respecte als drets de les persones acollides amb les següents previsions:

9 Mª Carmen GETE-ALONSO Y CALERA, “Parelles heterosexuales i homosexuals, ajuda mútua i acolliment de persones grans”, Ob. Cit., pàgs. 164-165, i RIBALTA I HARO i ARROYO I AMAYUELAS, “Dels donats” als “acollits”, la Llei 22/2000 d'acolliment de persones grans”, Ob. Cit., pàg. 77.

- limitant el nombre de persones acollides a una o dues si es tracta d'una parella casada o unida de forma estable o amb relació de parentiu fins al segon grau de consanguinitat o adopció (art. 1.2)
- disposant expressament que el pacte d'acolliment no inclou l'administració legal de béns ni la representació legal de les persones acollides per les acollidores (arts. 1.3 i 4.2)
- recollint l'obligació dels acollidors de promoure la constitució de la tutela si les persones acollides estan en situació d'ésser-hi sotmeses (art. 2.4)
- establint la necessitat que el domicili on té lloc l'acolliment tingui les condicions d'habitabilitat i d'accessibilitat tant infraestructurals com de serveis (art. 2.5)
- requerint l'autorització judicial, prèvia audiència de la persona acollida, en els casos en que en la prestació del consentiment la voluntat sigui suplerta o complementada (art. 3.1)
- establint un requisit de diferència d'edat mínima de 15 anys entre acollidors i acollits excepte en el cas que una de les persones acollides sigui discapacitada física o psíquica o requereixi atencions especials (art. 3.3)
- disposant que les persones acollidores han d'actuar sempre en benefici de les acollides (art. 3.4)
- assenyalant un termini mínim de tres anys per la duració del pacte (art. 3.4)
- permetent la revocació de la cessió del capital, en béns mobles, immobles o en diners feta per les persones acollides si les collidores incompleixen les obligacions fixades en l'escriptura pública o mostren ingratitude (art. 4.3)

Aquestes previsions podrien resultar suficients per a garantir un bon funcionament del pacte d'acolliment, per bé que manca l'establiment d'un control efectiu del seu compliment quan la voluntat de les persones acollides hagi estat suplerta o complementada i la constitució del pacte hagi requerit autorització judicial, ja que si les persones acollides no tenen prou discerniment, resulta inoperant el control previst amb base a les queixes presentades al Registre.

D'acord amb l'art. 5.2:

“L'acolliment s'extingeix per les següents causes: a) pel que es pacti en l'escriptura de formalització; b) per comú acord de les persones acollidores i acollides manifestat en escriptura pública; c) per voluntat d'una de les parts manifestada en escriptura pública. La resolució ha d'ésser notificada de forma fefaent a l'altra part amb sis mesos d'antelació; d) per voluntat d'una de les parts, si l'altra incompleix les obligacions que li corresponen o si li és imputable alguna causa que faci difícil la convivència. En aquests supòsits, la notificació resolutòria en la qual han d'expressar-se les causes té efectes immediats; e) per la mort o declaració de defunció de la persona acollida única o dels dos membres de la parella acollida; e) per la mort o declaració de defunció de la persona acollidora única o de tots dos, si es tracta d'una parella

acollidora. La mort d'un dels dos també pot donar lloc a la revisió de la contraprestació establerta pel pacte d'acolliment feta en escriptura pública i a l'extinció del pacte d'acolliment si el sobrevivent justifica que no pot complir les obligacions assumides. En aquests cas, cal que ho notifiqui a la persona acollida amb tres mesos d'antelació.”

Afegeixen els apartats 2 i 3 de l'art. 5 que:

“2. En els supòsits de les lletres a), b) c) i d), de l'apartat 1, resten revocats els poders que qualsevol de les persones acollides hagi atorgat a favor de la persona o les persones acollidores i a la inversa. 3. En cas de matrimoni o establiment de relació de parella estable de la persona acollida es pot modificar el pacte d'acolliment a instància de la persona acollidora o de la mateixa persona acollida.”

A l'extinció de la relació d'acolliment la llei lliga diferents efectes. L'art. 6.1 es dedica als efectes de l'extinció en vida dels contractants i estableix que:

“Si l'extinció es produeix per les causes establertes per l'art. 5.1 a) i b), cal atènyer-se a la voluntat expressada per les parts”.

Quant els efectes legals de l'extinció de la convivència, en vida dels contractants, la llei es limita a:

En primer lloc, estableix els terminis en els que els no titulars de l'habitatge —acollidors o acollits en règim de propietat o arrendament— han d'abandonar-lo, distingint entre si la causa d'extinció és la voluntat d'una de les parts expressada en escriptura pública —cas en el que el termini es fixa en tres mesos a partir de la notificació— o si la causa és la voluntat d'una de les parts per l'incompliment de les obligacions de l'altre o que a aquesta li sigui imputable alguna causa que faci difícil la convivència —supòsit en el que els terminis són de 15 dies per les persones acollidores i dos mesos per les acollides, sempre comptadors des de la recepció de la notificació— (art. 6.2 i .3).

Es tracta d'una norma paral·lela a la que conté l'art. 6.1 de la Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua —que atorga un termini de tres mesos als no titulars de l'habitatge per abandonar-lo quan s'extingeix la convivència en vida de tots els convivents— i que ve a complir idèntica finalitat: la d'atorgar, sempre que sigui possible, un termini de temps raonable per abandonar l'habitatge.

En segon lloc, considera la possibilitat que les parts reclamin una indemnització per enriquiment injust quan aquest s'ha produït per raó del temps i les condicions d'acolliment (art. 6.4). Amb tot, no estableix cap especialitat per la reclamació d'aquesta indemnització —s'ha de demostrar que l'enriquiment i el correlatiu emproriment han estat ocasionats per raó de l'acolliment—, per la qual cosa es tracta d'una previsió absolutament innecessària.

Amb l'objectiu de protegir les persones acollides, les faculta a revocar les donacions fetes a favor de les acollidores si aquestes han deixat de complir alguna de les condicions que aquelles li van imposar (art. 6.4 *in fine*).

Finalment, faculta a les persones o entitats públiques o privades que, com a conseqüència de l'extinció de l'acolliment per les causes establertes per l'art. 5.1 c) i d), han donat aliments a la persona acollida, a subrogar-se en les accions d'aquesta contra les persones acollidores per l'import dels aliments donats (art. 6.6). Aquets precepte, però, s'ha de posar en relació amb l'art. 237-11 CCCat per la qual cosa probablement s'haurà d'interpretar que solament es podran reclamar les pensions corresponents a l'any en curs i a l'any anterior.

Els efectes de l'extinció de la relació d'acolliment per defunció es regulen als articles 7, 8 i 9.

L'art. 7 disposa, quant als efectes respecte a l'habitatge que:

“1. En cas de defunció de la persona acollida o de l'última d'elles, si en són dues, si aquestes eren propietàries de l'habitatge, la persona o les persones acollidores tenen dret a viure-hi i a utilitzar el parament de la casa durant un any; 2. Si les persones acollides o les acollidores eren titulars de l'arrendament de l'habitatge, cal atenir-se al que disposa la legislació vigent en matèria d'arrendaments urbans; 3. En el cas d'extinció de l'acolliment per defunció de les persones acollides, si aquestes eren propietàries de l'habitatge, les persones acollides tenen dret a ocupar-lo durant un any i utilitzar el parament de casa”.

Atorga així tant a les persones acollides com a les acollidores el dret a ocupar l'habitatge i utilitzar el parament de la casa durant un any quan mor el propietari. Aquest dret és idèntic al que es reconeix a la parella estable i al cònjuge supervivent (arts. 234-14 i 231-30 i 231-31 CCCat respectivament)¹⁰.

Quan l'habitatge s'ocupa en règim d'arrendament, la Llei, amb bon criteri, remet a la legislació vigent en matèria d'arrendaments urbans. En qualsevol cas, si posem en relació ambdues normatives resulta que solament serà possible la subrogació en l'arrendament quan la persona acollida tingui una minusvalia igual o superior al 65%, tingui una relació de parentiu de tercer grau col·lateral amb l'arrendatari i hagi conviscut amb ell durant els dos anys anteriors a la seva mort (art. 16.1f) LAU).

L'art. 8 estableix els efectes de l'extinció del pacte d'acolliment per mort de la persona acollida, quant a la successió intestada. En aquest cas preveu que:

“si la convivència ha estat per un període mínim de quatre anys les persones acollidores tenen dret, en concurrència amb els descendents, ascendents o col·laterals fins el segon grau de consanguinitat o adopció, i conjuntament si en són dos, a exercir una acció personal i exigir, als hereus d'aquells, béns hereditaris o llur equivalència en diners a elecció dels qui siguin hereus, que representin una quarta part del valor de l'herència. També poden reclamar la part proporcional dels fruits i rendes de l'herència percebuts des del dia de la mort de les persones acollides, o de llur valor en diners. S'ha d'imputar sempre a compte de la dita quarta part el valor dels béns que, per qualsevol títol gratuït, les

¹⁰ També l'art. 240-6.2 CCCat reconeix al convivent supervivent en les relacions convivencials d'ajuda mútua, el dret a continuar ocupant l'habitatge durant sis mesos.

persones acollidores hagin rebut de les acollides o que aquestes els hagin atribuït en llur herència encara que hi renunciïn. L'acció per formular les reclamacions establertes en els apartats 1 i 2 prescriu al cap d'un any de la mort de la persona acollida. Si no hi ha descendents, cònjuge, ascendents ni col·laterals fins al segon grau o si els fills d'aquests han premort, a les persones acollidores els correspon tota l'herència, si la convivència ha estat per un període mínim de quatre anys”.

S'atribueix així a les persones acollidores un valor en l'herència de les acollides que oscil·la entre la quarta part i la totalitat d'aquesta.

En darrer terme, l'art. 9 estableix els efectes de l'extinció de la relació per mort de les persones acollides quant a la successió testada. En aquest sentit estableix que:

“En la successió testada de les persones acollides, si la convivència ha estat per un període mínim de quatre anys, les persones acollidores tenen el mateix dret establert per l'art. 8.1, al qual són aplicables les normes sobre imputació i prescripció que consten en els apartats 3 i 4 d'aquella disposició. En els casos en què s'hagi produït desproporció entre les prestacions assistencials i econòmiques de les persones acollidores en interès de les acollides, en relació amb les compensacions entre vius o per causa de mort que hagin rebut d'aquestes, les persones acollidores tenen dret a una indemnització econòmica a càrrec dels hereus de les persones acollides que, si no hi ha acord, s'ha de determinar mitjançant arbitratge o judicialment, tenint en compte els pactes entre les parts, els mitjans econòmics de les persones acollidores, el temps que hagi durat la convivència, la importància de la disposició pactada com a contraprestació i el cabal relicte. L'acció per formular aquesta reclamació prescriu al cap d'un any de mort de la persona acollida”.

L'atribució als acollidors del dret a un quarta part de l'herència en cas de successió testada dels acollits ens sembla absolutament desproporcionada, doncs entenem que l'existència d'un pacte de convivència no justifica la limitació del poder dispositiu per actes *mortis causa* de l'acollit ja que, d'una banda, durant el període en que el pacte ha estat vigent l'acollidor ha rebut una contraprestació pels seus serveis d'assistència i, d'una altra, després de la mort de la persona acollida aquest disposa, encara, de la facultat de reclamar als hereus la desproporció econòmica que hagi patit en interès de l'acollit. I és que, l'interès de l'acollidor s'hauria d'emmarcar en un interès present —la contraprestació— i no en un interès futur —en el sentit que els avantatges de la relació es produeixen a la mort de l'acollit—.

Del que s'ha dit fins ara s'extreu que malgrat que legalment s'utilitza el terme “pacte”, la institució regulada és un autèntic contracte, al que li han de ser aplicades les regles generals dels contractes. Els principals caràcters del contracte d'acolliment són¹¹:

11 Per un major detall dels caràcters del pacte d'acolliment de persones grans Vid. GETE-ALONSO, Ult. Ob. Cit. Pàgs. 154 i ss.

- a) és un contracte *intuitu personae*, en el que és essencial el factor de la confiança entre les parts acollidora i acollida;
- b) és un contracte bilateral, que genera obligacions per ambdues parts, de manera que l'acollidora ha de prestar una activitat i l'acollida ha de fer efectiva una contraprestació en béns o diners;
- c) és un contracte onerós, que implica l'intercanvi de béns i serveis entre les parts en el que existeix sacrifici econòmic per cadascuna d'elles;
- d) és un contracte commutatiu, atès que malgrat que normalment la finalització del contracte es produirà per mort de la persona acollida i això suposa un factor d'incertesa de la seva duració, es requereix al moment de la seva extinció un cert equilibri entre les prestacions de les parts;
- e) és un contracte amb vocació de perdurar en el temps, com resulta del fet que es requereix establir una duració mínima de tres anys;
- f) és un contracte formal, atès que s'ha de constituir en escriptura pública que s'ha d'inscriure en el Registre corresponent.

2. EL CONTRACTE DE PRESTACIÓ D'ALIMENTS A LA LLEI 22/2000

D'altra banda, cal analitzar el contracte d'aliments que s'esmenta a l'art. 4.3 de la Llei 22/2000 i al que es refereix l'exposició de motius del Projecte de llei del llibre sisè del Codi civil de Catalunya. El precepte diu que:

“En el contracte de prestacions d'aliments, la contraprestació pot consistir en la cessió de capital en béns mobles, immobles o en diners. Aquesta cessió pot ésser revocada a instància de les persones acollides si les acollidores incompleixen les obligacions fixades en l'escriptura pública o mostren ingratitude. Si hi ha donació i aquesta recau en béns immobles, la donació i les condicions que, si escau, s'hi estableixen no perjudiquen tercers si no s'inscriuen en el Registre de la Propietat”

Ja hem explicat en línies anteriors que part de la doctrina entén que aquest contracte d'aliments és un contracte col·ligat al pacte d'acolliment de persones grans, malgrat que no l'ha d'acompanyar necessàriament. Essent així, pel contracte d'aliments la part acollidora es compromet a prestar aliments voluntaris a canvi d'una contraprestació, en el si de la relació d'acolliment establerta pel contracte d'acolliment. Les contraprestacions del contracte alimentici es distingirien de les que es corresponen amb el contracte d'acolliment, i això malgrat que la forma de la contraprestació a la que s'obliga la part acollida es regula de forma idèntica en ambdós casos —cessió d'uns béns mobles o immobles o d'un capital en diners— i que la prestació a la que s'obliga la part acollidora en el pacte d'acolliment —tenir cura i vetllar per l'acollit, tenint-lo en la seva companyia, en tota la seva extensió— en tant que obligació d'assistència material podria incloure també la prestació d'aliments. En la nostra opinió la relació entre aquests contractes és massa complexa per quant els continguts no es troben suficientment diferenciats i la solució dels contractes col·ligats innecessària si s'aconsegueix definir en un únic tipus contractual la finalitat pretesa. Hi tornarem més endavant.

En tot cas, l'art. 4.3 de la Llei 22/2000 preveu un règim particular per a aquest contracte d'aliments al establir la possibilitat de revocació de la cessió efectuada per la part acollida en cas d'incompliment de les obligacions o ingratitud de la part acollidora. Val a dir que en el supòsit d'incompliment, tècnicament no es pot parlar de revocació de la cessió, sinó de resolució del contracte que comporta la restitució de la cosa deguda. La dita resolució, si partim de l'existència de contractes col·ligats, amb la conseqüent dependència jurídica entre ells, podria tenir lloc tan quan s'incompleix l'obligació d'aliments derivada del contracte d'aliments, com quan s'incompleix l'obligació d'assistència derivada del contracte d'acolliment. D'altra banda, com senyala GETE-ALONSO¹² és estrany que la ingratitud es consideri una causa de revocació de la cessió dels béns. La ingratitud ha estat sempre una causa de revocació de donacions, en tant que actes jurídics gratuïts, per això quan el contracte és oneros hauria de parlar-se solament de resolució per incompliment i sobra la referència a la gratitud o ingratitud del cessionari.

3. OPORTUNITAT DE LA MODIFICACIÓ LEGAL

Arribat el moment d'elaborar el llibre VI del CCCat i de valorar si s'ha de conservar totalment o en essència la regulació vigent del pacte d'acolliment de persones grans, cal plantejar-se si la Llei 22/2000 compleix la finalitat que persegueix d'acord amb la lletra del seu Preàmbul; això és, si efectivament: a) es configura com una regulació legal de signe proteccionista que estructura aquest tipus de convivència; b) soluciona el benestar general de les persones grans que s'hi acullen; c) resol les dificultats econòmiques i socials i evita el seu ingrés en institucions geriàtriques. Certament les pretensions de la Llei són excessivament ambicionades, la qual cosa pràcticament garanteix el seu fracàs, si més no parcial.

En línies generals es pot afirmar, doncs, que és un encert repensar aquest tipus contractual i no enrocar-se en mantenir una regulació que ha quedat demostrat que no aporta cap solució ni resulta d'utilitat a la finalitat pretesa. Així ho fa el Projecte, substituint l'actual normativa per una nova regulació del contracte d'aliments; amb tot, el preàmbul del Projecte no explica la finalitat a la que respon la nova tipificació del contracte d'aliments —la protecció de les persones grans i discapacitades?— i obliga a deduir-la de la lletra dels seus preceptes.

D'altra banda, cal recordar que el paràgraf III d) del Preàmbul de la Llei 25/2010, al referir-se a les “altres relacions convivencials” disposa que: “Pel que fa al pacte d'acolliment que regula la Llei 22/2000, del 29 de desembre, d'Acolliment de Persones Grans, tot i que denota una certa inspiració en institucions de dret de família i que dibuixa un contingut amb uns perfils extrems de la relació de parentiu, en la mesura que es concep com un contracte oneros i que hi intervé una contraprestació, ha de restar fora del llibre segon i, si escau, integrar-se en el llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes”, de manera que es pot afirmar que el Projecte del llibre VI és coherent al escometre la tasca que restava pendent.

¹² GETE-ALONSO, Ult. Ob. Cit, pàg. 168.

II. EL CONTRACTE D'ALIMENTS AL PROJECTE

El Projecte de llibre VI del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes regula el contracte d'aliments al Títol segon (tipus contractuals) del Capítol IV (contractes aleatoris), Secció segona (contracte d'aliments), arts. 624-8 a 624-11.

L'art. 624-8 disposa el concepte del contracte d'aliments en els següents termes:

“Pel contracte d'aliments una de les parts s'obliga a prestar allotjament, manutenció i tot tipus d'assistència i cura a una persona durant la seva vida, llevat que s'hagi pactat un altre contingut, a canvi de la transmissió d'un capital en béns o drets”¹³.

1. CARÀCTERS DEL CONTRACTE D'ALIMENTS

El contracte d'aliments es configura com un contracte bilateral, perquè genera obligacions per ambdues parts. L'obligació de l'alimentant és de tracte successiu o execució continuada, ja que requereix del subjecte un comportament constant durant tota la vida de l'alimentista; mentre que l'obligació del creditor dels aliments normalment és de tracte únic i consisteix en la transmissió de béns o drets, que pot ser immediata o quedar posposada en el temps.

El contracte d'aliments és oneros perquè implica l'intercanvi de béns i serveis entre les parts, de forma que la prestació de cada una de les parts té causa en la contraprestació de l'altra, i existeix sacrifici econòmic per cadascuna d'elles, que no ha de ser necessàriament equivalent.

13 Aquest precepte presenta una gran similitud amb l'art. 1791 del Codi Civil espanyol en la redacció donada per la Llei 41/2003, de 28 de novembre, de protecció patrimonial de les persones amb discapacitat i de modificació de Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil i de la Normativa Tributària amb aquesta finalitat, que disposa: “Por el contrato de alimentos una de las partes se obliga a proporcionar vivienda, manutención y asistencia de todo tipo a una persona durante su vida, a cambio de la transmisión de un capital en cualquier clase de bienes y derechos”.

L'exposició de motius d'aquesta llei si explica alguns detalls de la finalitat i naturalesa de la institució:

“En tercer término, se introduce dentro del título XII del libro IV del Código Civil, dedicado a los contratos aleatorios, una regulación sucinta pero suficiente de los alimentos convencionales, es decir, de la obligación alimenticia surgida del pacto y no de la ley, a diferencia de los alimentos entre parientes regulados por los artículos 142 y siguientes de dicho cuerpo legal.

La regulación de este contrato, frecuentemente celebrado en la práctica y examinado en ocasiones por la jurisprudencia del Tribunal Supremo, amplía las posibilidades que actualmente ofrece el contrato de renta vitalicia para atender a las necesidades económicas de las personas con discapacidad y, en general, de las personas con dependencia, como los ancianos, y permite a las partes que celebren el contrato cuantificar la obligación del alimentante en función de las necesidades vitales del alimentista.”

És un contracte consensual que es perfecciona amb el consentiment de les parts sense necessitat que es produeixi l'entrega dels béns o drets convinguts que no ha de ser simultània i es pot aplaçar.

L'alimentant ha de proporcionar allotjament i manutenció, assistència i cura a l'alimentista. El contingut d'aquestes activitats és prou íntim i personal com perquè la identitat i les qualitats de la persona de l'alimentant siguin objecte d'especial consideració i significar que el contracte se celebra *intuitu personae*. I això malgrat que la llei preveu la transmissió *mortis causa* de l'obligació d'aliments als hereus del deutor —qüestió que tractarem més endavant—, ja que sobre el caràcter personalíssim del contracte sembla que vol primar la finalitat econòmica o social que persegueix, que és la de prestar assistència a una persona durant tota la seva vida, i que es veuria frustrada si la mort de l'alimentant extingís el contracte. Aquest caràcter es desprèn així mateix del fet que el Projecte preveu, com també analitzarem més endavant, que en cas de mort de l'alimentant i transmissió de l'obligació d'aliments als seus hereus, l'autoritat judicial pugui declarar, a sol·licitud d'una de les parts, que la prestació es pugui commutar per una renda vitalícia.

A diferència del que succeeix amb el pacte d'acolliment de persones grans, el contracte d'aliments es defineix com un contracte aleatori. Aquest caràcter es troba directament relacionat amb el caràcter vitalici —natural però no essencial al contracte— que es deriva del propi concepte del contracte i la definició de l'obligació de l'alimentant de prestar allotjament, manutenció i tot tipus d'assistència i cura a una persona “durant la seva vida”, i de la previsió de l'art. 624-11.2 en el sentit que “el dret de la persona que rep els aliments s'extingeix amb la seva mort o declaració de mort” i del fet que no es preveu enlloc expressament cap altra causa d'extinció que l'incompliment de les obligacions i la mort de l'alimentista.

L'alea del contracte resideix doncs en el fet que les repercussions econòmiques que el contracte ha de tenir per a la part alimentant estan en funció del temps de vida, però també de les necessitats de l'alimentista, que són els elements que determinen l'abast temporal i qualitatiu de la seva prestació. I així, mentre que una de les prestacions és certa i està determinada en el moment de formalitzar-se el contracte, l'altra prestació és incerta, i el negoci pot resultar més o menys avantatjós per les parts en funció d'aquestes circumstàncies. La resolució del contracte en cap cas dona dret a la reclamació de la desproporció econòmica que s'hagués pogut produir, sense perjudici, això sí, del dret d'indemnització dels danys i perjudicis patits, quan procedeixi.

Una altra novetat molt significativa, en relació amb la llei 22/2000, és que el contracte d'aliments no estableix, amb caràcter general, requisits de forma, de manera que regeix el principi general de llibertat de forma. La forma es deslliga del bon funcionament del pacte, que es tracta d'aconseguir únicament regulant les causes i els efectes específics de resolució del contracte d'aliments. Amb tot, el pacte que doni a la falta de pagament el caràcter de condició resolutòria explícita inscriptible requerirà, lògicament, escriptura pública.

Alguns autors han defensat la necessitat que el contracte d'aliments es formalitzi en escriptura pública davant notari per tal de garantir que les parts siguin adequadament assessorades i assumeixin els compromisos

amb total coneixement i s'evitin al màxim conflictes futurs¹⁴. En la nostra opinió el requisit essencial de forma abocaria al desús del tipus contractual i l'incompliment d'aquest requisit de forma voluntària i conscient —potser buscada o imposada pel cessionari— perjudicaria a l'alimentista, ja que en cas de no complir amb la forma *ad solemnitatem* no s'aplicaria la normativa legal, i així el contracte celebrat quedaria sense la protecció que li confereix la llei, per aquest únic fet, deixant en mans de les parts la possibilitat que el contracte que celebrin quedi o no protegit per la norma.

2. SUBJECTES

El Projecte solament aporta la nomenclatura d'una de les parts contractants; parla del cessionari, que és l'obligat a prestar allotjament, manutenció i tot tipus d'assistència i cura a canvi de la transmissió d'un capital en béns o drets. Essent així, l'altra part contractant es pot anomenar cedent. A més, en tant que la secció es titula “contracte d'aliments”, i malgrat que no s'utilitza en la lletra de l'articulat proposat, entenem que també serveixen per referir-se a les parts els termes d'alimentista, que és qui rep els aliments, i alimentant, que és qui els proporciona, respectivament.

Atès que no s'estableix expressament cap requisit especial pels subjectes de la relació contractual, cal entendre que solament els són exigibles els requisits generals per a la validesa contractual: la capacitat per contractar —plena capacitat d'obrar o capacitat d'obrar limitada suplerta o complementada pels representants legals en el seu cas— i la lliure disposició dels béns que es transmeten. Tampoc no es distingeix en funció de la part contractual que ha d'ocupar cada subjecte obligat, és a dir la de prestador d'aliments o alimentista. Aquesta és una primera diferència molt important en relació al pacte d'acolliment de persones grans. Tal i com es planteja el contracte d'aliments no queda limitat a persones grans o amb discapacitat física o psíquica, i tampoc s'exigeix que existeixi una diferència d'edat mínima entre la part alimentant i l'alimentista. No hi ha cap inconvenient ni restricció per raó de parentiu o de relació personal entre les persones interessades, i no es limita el número de persones que poden configurar cadascuna de les parts contractuals.

En el supòsit que hi hagi més d'un alimentant, el Projecte no resol si l'obligació és solidària o mancomunada. Per aplicació dels principis generals de la contractació, i a falta de pacte en contrari, regirà la mancomunitat (arts. 1137 i 1138 CC), i l'alimentista solament pot reclamar a cada alimentant la seva part. Aquesta solució és la que s'adiu en major mesura al caràcter *intuitu personae* del contracte i a la naturalesa de les prestacions degudes, especialment les obligacions de fer. També d'acord amb la causa-funció del contracte d'aliments, que és la de proporcionar ni més ni menys que l'assistència personal pactada, és lògic que si són més d'un els alimentistes, els crèdits tinguin la consideració

---

14 En aquest sentit ECHEVARRIA DE RADA, Teresa, *El contrato de alimentos en el Código Civil*, Dykinson, Madrid, 2011, pàg. 106, i PEREÑA VICENTE, *Asistencia y protección de las personas incapaces o con discapacidad: las soluciones de Derecho Civil*, Dykinson, Madrid, pàg. 17. També NÚÑEZ ZORRILLA, *El contrato de alimentos vitalicio: configuración y régimen jurídico*, Marcial Pons, Madrid, 2003, pàgs. 70 i ss.

de mancomunats¹⁵, així també que a la mort d'un d'ells el contracte continuï amb la resta i les prestacions que aquests han de seguir rebent no augmentin o variïn per aquest fet.

D'altra banda, cal considerar si la part cessionària pot ser una persona jurídica. De la lletra de la proposta sembla que s'ha d'excloure aquesta possibilitat, ja que l'art. 624-11.1 disposa que a la mort de la persona que presta aliments l'obligació es transmet als seus hereus, sense contemplar aquesta solució només pel supòsit que es tracti d'una persona física. Però si així fos, no es podria tipificar com a contracte d'aliments aquell que una persona celebra amb una institució pública o privada malgrat que comparteixi la resta de caràcters essencials, la qual cosa sembla poc defensable. Per això pensem que la proposta hauria de preveure la possibilitat que l'alimentant sigui una persona jurídica sense que canviï cap altre element essencial del contracte¹⁶.

També és perfectament possible que l'alimentista sigui una persona distinta de la part cedent que efectua la transmissió, de forma que el contracte admet l'estipulació a favor de tercer, la qual cosa pot resultar especialment interessant en el cas que l'alimentista sigui una persona discapacitada i els cedents siguin els seus pares o familiars pròxims, que miren de garantir així el seu benestar.¹⁷ En aquest cas, les parts contractuals són el promitent, que s'obliga a realitzar la prestació a favor del tercer, i l'estipulant, que està legitimat per exigir el compliment de l'obligació, com també ho està el beneficiari per la titularitat del dret de crèdit que ostenta, des que accepta l'estipulació¹⁸. Es discuteix si el cedent ha de poder demanar, en el seu cas, la resolució per incompliment del contracte, atès que tècnicament no n'és part i la facultat resolutòria es preveu amb caràcter general en els contractes bilaterals per la part contractant perjudicada (art. 1124 CC), tot i que sembla que aquesta facultat li ha de venir donada juntament amb la d'exigir el compliment del contracte¹⁹.

En tot cas, però, la configuració dels subjectes del contracte d'aliments que fa el Projecte no aporta cap dada pel que fa a la finalitat del contracte —protecció de les persones grans i discapacitades?— que s'haurà de buscar analitzant altres elements com el seu objecte i contingut.

15 Sobre la possibilitat de configurar l'obligació d'aliments com a una obligació solidària entre varis alimentants, veure MESA MARREO, Carolina, *El contrato de alimentos. Régimen jurídico y criterios jurisprudenciales*. Thomson Aranzadi, Navarra, 2006, pàgs. 60 i ss.

16 Per bé que, com senyala MESA MARREO, Ob. Cit. Pàg. 58, la majoria dels contractes celebrats amb centres o entitats dedicats a l'atenció de persones grans no responen a la característica de l'alimentació pròpia del contracte d'aliments, ja que normalment l'assistència es presta a canvi d'una contraprestació econòmica mensual i més o menys proporcional a la prestació d'aliments.

17 En aquest sentit, l'exposició de motius de la Llei 41/2003, de 28 de novembre, de protecció patrimonial de les persones amb discapacitat i de modificació de Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil i de la Normativa Tributària amb aquesta finalitat, disposa en relació al contracte d'aliments que "Su utilidad resulta especialmente patente en el caso de que sean los padres de una persona con discapacidad quienes transmitan al alimentante el capital en bienes muebles o inmuebles en beneficio de su hijo con discapacidad, a través de una estipulación a favor de tercero del artículo 1257 del Código Civil."

18 La Ley de Derecho Civil de Galicia contempla expressament la facultat del cedent de resoldre el contracte d'aliments si concorren les circumstàncies establertes, acció que es podrà transmetre als hereus del cedent (arts. 153, 154).

19 En el mateix sentit MESA MARRERO, Ob. Cit., pàgs. 72-73.

3. OBJECTE

Les obligacions que configuren l'objecte del contracte d'aliments són, d'acord amb l'art. 624-8: a) l'obligació de prestació d'allotjament, manutenció i tot tipus d'assistència i cura a una persona durant la seva vida; i b) l'obligació de transmissió d'un capital en béns o drets.

Així, l'objecte de l'obligació de l'alimentant el configuren un conjunt de prestacions; es tracta d'una obligació complexa de donar i de fer. El projecte parla expressament de l'allotjament, la manutenció i tot tipus d'assistència i cura a una persona durant la seva vida "llevat que s'hagi pactat un altre contingut". D'acord amb el literal de l'art. 624-8, es podria pensar que aquest "contingut" no és essencial sinó que pot ésser modificat per les parts, que poden configurar el contracte d'aliments amb un objecte distint de l'obligació de fer, i així disposar els seus interessos al marge, per exemple, de la idea de l'assistència. Però aquesta és una impressió equivocada, ja que la modificació d'aquest contingut podria canviar la causa-funció del contracte i allunyar-lo del tipus que el pretén regular. És precisament la causa-funció del contracte el que l'ha de distingir d'altres tipus contractuals, com poden ser la renda vitalícia, el violari, el contracte d'hostalatge, els serveis domèstics, o el contracte de serveis. Per la qual cosa entenem que cal ometre de la lletra del precepte la referència a la possibilitat que les parts pactin un contingut diferent per evitar confusions. El que sí queda a voluntat de les parts és l'abast o extensió de la prestació d'assistència en funció de les circumstàncies concretes en cada cas i dels interessos particulars de les parts: es pot donar prioritat a la satisfacció de les necessitats materials o de les afectives i assistencials, incloure o no la convivència, etc.

A falta de pacte, l'obligació de prestar allotjament es pot complir de diverses formes: que l'alimentant proporcioni a l'alimentista l'ús d'un habitatge de la seva titularitat, que l'alimentista continuï en el que era el seu habitatge i ha estat objecte de cessió precisament en compliment al contracte d'aliments, o que l'alimentista s'allotgi a l'habitatge habitual de l'alimentant i hi convisqui. Solament en el darrer cas es donarà la convivència, que no sembla imprescindible.

Evidentment la manutenció inclou la prestació d'aliments en el sentit vulgar del terme, però aquests s'inclouen tècnicament dins el concepte d'aliments voluntaris que es distingeixen completament dels aliments legals, als que poden quedar obligats els parents en cas de necessitat de l'alimentista, i sobre els que prevalen. De la lletra del Projecte no es desprèn que del contracte d'aliments es derivi per l'alimentant una obligació legal d'aliments, ni que aquest incideixi en l'ordre dels obligats a prestar-los en cas que concorrin els requisits per la seva procedència. Essent així que l'extensió de l'obligació d'aliments no depèn de les possibilitats econòmiques de l'alimentant, ni augmentarà o disminuirà en funció a aquesta circumstància, sinó que és la que resulti del contracte. D'altra banda, la quantia dels aliments, a falta de pacte, sí que està en funció de les necessitats personals o materials de l'alimentista, que poden augmentar o disminuir en el transcurs de la relació i hauran de ser cobertes en tot cas, però es valora amb independència de la situació econòmica de les parts, de forma que no pot constituir un element estructural del

contracte. És a dir, les necessitats de l'alimentista incideixen en la determinació de la quantia dels aliments, però no en la seva existència.

D'aquesta manera s'utilitza el terme "aliments" amb una nova accepció: en aquest cas, els aliments voluntaris no s'identifiquen amb els que es defineixen com a aliments amplis o civils, ni amb els que el qualifiquen d'estrictes o naturals²⁰. I és que el que identifica la prestació que ha de realitzar l'alimentant en aquest contracte no és l'obligació de donar aliments, que en termes generals es pot complir amb el pagament d'una quantitat de diners i és o pot ser, per tant, una obligació dinerària, per bé que, amb caràcter general, correspon a l'obligat decidir si compleix amb el pagament d'una pensió o acollint i mantenint a casa seva la persona que té dret a rebre'ls (art. 237-10 CCCat). L'objecte de l'obligació principal de l'alimentant és la prestació d'una activitat concreta a una persona —obligació de fer— que, en termes generals, es podria significar com d'assistència²¹, cura o servei personal.

D'altra banda, l'assistència i cura per part de l'alimentant significa una atenció que s'ha de prestar de forma personal, la qual cosa no exclouria que l'alimentant s'ajudés o es valgués d'altres persones (personal sanitari, especialistes o treballadors de la llar) en aquesta comesa. En tot cas, sembla que tampoc l'exigència de la prestació d'assistència i cura reclama la convivència en una mateixa llar. A diferència del que fa el pacte d'acolliment no es requereix expressament que es reproduïxin les condicions que es donen en les relacions de parentiu, malgrat que la configuració de la prestació ja implica en bona mesura una relació similar. La determinació de la prestació és especialment adequada per atendre les necessitats de les persones grans i de les persones amb discapacitats, i aquesta és precisament la finalitat que sembla pretesa i a la que respon la regulació proposada.

Continua dient l'art. 624-8 que, a canvi dels aliments, l'alimentista ha de "transmetre capital en béns o drets". La contraprestació de l'alimentista pot consistir en el pagament d'una quantitat de diners per un sol cop o a terminis, sempre que la quantitat sigui determinada o determinable al moment de celebrar el contracte, o en la cessió de béns mobles o immobles o drets.

El cedent, d'acord amb la regulació establerta en el Projecte pel contracte de compravenda en relació a les obligacions del venedor, a més de l'obligació de lliurament del bé, dels accessoris i dels documents relacionats, ha de transmetre la titularitat i ha de garantir que el bé és conforme. De manera que igual que a la compravenda, el cedent, a més de a transmetre la possessió legal

20 L'art. 237-1 CCCat defineix els aliments que es qualifiquen com a civils o amplis com: "S'entén per aliments tot el que és indispensable per al manteniment, l'habitatge, el vestit i l'assistència mèdica de la persona alimentada, i també les despeses per a la formació si aquesta és menor i per a la continuació de la formació, un cop assolida la majoria d'edat, si no l'ha acabada abans per una causa que no li és imputable, sempre que mantingui un rendiment regular. Així mateix, els aliments inclouen les despeses funeràries, si no estan cobertes d'una altra manera". D'altra banda, l'art. 237-2 CCCat es refereix al que es coneix com aliments estrictes o civils, quan diu que "els germans majors d'edat i no discapacitats només tenen dret als aliments necessaris per a la vida".

21 Malgrat que el terme contracte d'assistència és el més adequat en la nostra opinió perquè defineix en major mesura el contingut del servei que constitueix l'objecte del contracte, presenta l'inconvenient que ja s'utilitza per significar una institució de protecció de la persona (arts. 226-1 a 226-7 CCCat), la qual cosa pot comportar confusions indesitjables.

i pacífica del bé, s'obliga a transmetre la titularitat del dret, tot admetent el pacte exprés de reserva d'aquesta transmissió.

D'acord amb l'art. 624-9.2, la cessió de béns o drets pot quedar subjecte a condició resolutòria inscriptible. Més endavant tornarem sobre aquesta qüestió.

L'art. 624-10 preveu la possibilitat que l'autoritat judicial, a sol·licitud d'una de les parts, declari la commutació de la prestació per una renda dinerària quan existeixin diferències continuades i greus entre les parts en el compliment del contracte, i quan l'obligació de prestar aliments s'ha transmès als hereus de la persona obligada a prestar-los. Aquesta previsió busca garantir en la mesura del possible la causa-funció del contracte.

En el primer cas, quan hi ha problemes o conflictes reiterats que dificulten la convivència, sigui quina sigui la causa o la part a qui resultin imputables, és evident que el contracte no respon a la finalitat pretesa, que està en la línia de proporcionar una millor qualitat de vida al alimentista, i que no pot lligar amb prestacions personals a les parts que no volen mantenir la seva relació personal. En tot cas, s'estableix que és l'autoritat judicial qui ha d'apreciar en últim terme quan procedeix la dita commutació, valorant les circumstàncies concretes del cas.

Igualment justificada està la possibilitat de commutar la prestació d'aliments per una renda dinerària en el cas que l'obligació s'hagi transmès als hereus de la persona obligada a prestar-los segons el que disposa l'art. 624-11.1. Amb base al fet que el contracte d'aliments es configura com un contracte normalment vitalici que té per finalitat garantir els aliments a l'alimentista durant tota la seva vida i que també es caracteritza per la nota de l'aleatorietat pel que fa a les contraprestacions, s'opta per establir que s'extingeixi per la mort de l'alimentista, però no per la mort de l'alimentant, i que a la mort de la persona que presta els aliments, l'obligació s'ha de transmetre als seus hereus. Ara bé, el caràcter personalíssim de la prestació i el seu contingut íntim i personal fa necessari preveure també la possibilitat que l'alimentista que volia que l'assistís una determinada persona no confiï o no es trobi a gust en la relació amb els hereus d'aquesta persona, tinguï's en compte que inicialment rarament s'haurà previst que premori l'alimentant a l'alimentista. També pot passar que els hereus de la persona obligada no estiguin en situació o simplement no tinguin interès en complir amb la prestació d'aliments que recordem té un contingut personal al que no poden quedar obligats. En definitiva, la previsió de commutació de la prestació sembla imprescindible i respon a la necessitat de garantir una resposta adequada a les possibles vicissituds del contracte d'aliments.

Amb tot, la commutació de la prestació d'aliments a una renda dinerària suposa una novació objectiva del contracte que ha d'autoritzar l'autoritat judicial, i una conversió del mateix en un contracte diferent de renda vitalícia, en la forma en que ha estat definit per la doctrina i la jurisprudència, o en un contracte de violari tal com queda definit en el Projecte (art. 624-1), per bé que caldria formalitzar-lo en escriptura pública.

Una alternativa seria contemplar aquests dos supòsits, no com a casos en els que procedeix la commutació de la prestació, sinó com causes d'extinció del contracte: quan una de les dues parts ho pretengui a causa dels problemes de relació, i quan ho decideixen els hereus de l'alimentant premort.

I un pas més suposaria admetre el desistiment unilateral com a causa d'extinció del contracte d'aliments, no limitant a aquest dos supòsits la facultat de les parts de desvincular-se del contracte. No es pot oblidar que en el contracte d'aliments les qualitats personals de l'alimentant, com el seu caràcter, la seva edat i condició de salut, la seva situació familiar, econòmica i laboral, etc. tenen una especial importància. També són importants les qualitats i les condicions personals de l'alimentista, especialment quan la prestació d'aliments inclou la convivència. En tot cas, és indispensable que entre les parts hi hagi una bona entesa i un clima de confiança adequat²².

En aquest sentit, tradicionalment la doctrina i la jurisprudència admeten el desistiment unilateral d'un contracte, malgrat que la llei o el propi negoci no el contemplin expressament, quan concorren les següents circumstàncies: a) la relació obligatòria duradora o de tracte successiu; b) la durada indefinida de la relació; i c) el caràcter d'intuitu personae de la relació²³. Notes, totes elles que es donen en la relació creada pel contracte d'aliments²⁴.

4. INCOMPLIMENT I GARANTIES

L'art. 624-9 del Projecte disposa que:

"1. Qualsevol de les parts pot instar la resolució per incompliment de l'altra i la part que incompleix, a més de la restitució de tot allò rebut, ha d'indemnitzar els danys i perjudicis. 2. Les parts poden pactar que l'incompliment del cessionari dels béns o drets tingui el caràcter de condició resolutorià explícita inscribible. També poden pactar qualsevol altra garantia en compliment de les obligacions del cessionari. En el cas de constitució d'hipoteca s'aplica l'article 569-37".

L'incompliment del cedent tindrà lloc quan aquest incompleix la seva obligació de transmetre el capital en béns o drets i, en aquest cas, l'alimentant tindrà dret a demanar la resolució del contracte amb la restitució de les prestacions i la indemnització dels danys i perjudicis, si escau. Pel que fa a

22 MESA MARRERO, Carolina, Ob. Cit., pàg. 32.

23 Vid. ECHEVARRIA DE RADA, Ob. Cit., pàg. 149.

24 Val a dir que el desistiment unilateral s'estableix com a causa d'extinció del pacte d'acolliment de persones grans a l'art. 5.1 de la Llei 22/2000 que enumera entre les causes d'extinció la voluntat d'una de les parts, manifestada en escriptura pública i notificada de forma feaent a l'altra part amb sis mesos d'antelació; i per voluntat d'una de les parts, si l'altre incompleix les obligacions que li corresponen o si li és imputable alguna causa que faci difícil la convivència, supòsit en que la notificació en la qual han d'expressar-se les causes té efectes immediats. Sembla que en aquesta relació el desistiment unilateral té la mateixa justificació que en el contracte d'aliments. També l'art. 10.1 c) de la Llei Foral 34/2002, de 10 de desembre d'Acolliment de Persones Grans de Navarra contempla en termes molt similars aquesta possibilitat: el desistiment unilateral s'ha de formalitzar per escrit i notificar a l'altra part amb tres mesos d'antelació. En una línia similar, l'art. 152 de la Llei gallega 2/2006 disposa la possibilitat del desistiment unilateral, per bé que solament de la part cessionària, prèvia notificació feaent al cedent amb sis mesos d'antelació i la restitució dels béns i drets rebuts en virtut del contracte, així com dels seus fruits, sense més càrregues o gravàmens que els preexistents a la cessió.

l'incompliment de l'alimentant que donarà el mateix dret a l'alimentista, es produirà quan aquest no compleix parcial o totalment amb les prestacions pactades o, a falta de pacte, les que es deriven de l'objecte del contracte: allotjament, manutenció i tot tipus d'assistència i cura de l'altra part.

Tal i com està redactat aquest precepte resulta en bona mesura superflu i reiteratiu de les normes generals en matèria d'obligacions i contractes. Així, pel que fa a la previsió que realitza l'apartat 1, la possibilitat d'instar la resolució del contracte en cas d'incompliment, està prevista a l'art. 1.124 CC que regula la facultat de resolució de les obligacions recíproques en cas d'incompliment i contempla la possibilitat de demanar el rescabament dels danys i perjudicis ocasionats per l'incompliment. D'altra banda, la possibilitat que l'apartat 2 reconeix a les parts de pactar una condició resolutòria o altres garanties en compliment de les obligacions del cessionari resulta igualment de l'art. 1255 CC, que estableix el principi general d'autonomia de la voluntat contractual, i tampoc aporta res de nou l'afirmació que cas de constitució d'hipoteca s'aplica l'art. 569-37.

El pacte que l'incompliment del cessionari dels béns o drets tingui el caràcter de condició resolutòria explícita inscriptible, atorgarà la publicitat registral necessària perquè la restitució dels béns cedits, en cas d'incompliment, sigui oposable i tingui efectes front a tercers. La referència expressa a que en aquest cas la condició resolutòria és explícita sembla que té la finalitat de contrastar-la amb la condició resolutòria implícita que significa l'incompliment com a fonament de l'acció de restitució de les prestacions recíproques. En tot cas, aquest caràcter explícit és essencial en el pacte de la seva inscripció i en els seus efectes front a tercers.

Cal recordar que l'art. 569-37 estableix:

“L'autoritat judicial pot adoptar, entre les mesures necessàries per assegurar l'obligació de prestar aliments als parents que hi tinguin dret d'acord amb el que estableix aquest codi i a petició d'aquests, la d'exigir a la persona obligada la constitució d'una hipoteca en garantia de l'obligació, la qual resta sotmesa a les normes de l'article 539-36 en tot allò que no s'oposi a la naturalesa específica del dret d'aliments”.

D'altra banda, la reserva d'usdefruit vitalici dels béns cedits es constitueix com un altre mecanisme útil per tal d'assegurar la plena satisfacció del crèdit de l'alimentista front l'eventual incompliment del deutor.

En tot cas, és cert que en el contracte d'aliments a l'alimentista li convé establir algun tipus de garanties que enforteixin la protecció del seu dret de crèdit, perquè mentre que la seva prestació és de tracte únic i habitualment immediat, la de l'alimentant és de tracte successiu i perdura en el temps i, per tant, pot patir més canvis i afectacions.

Quant a la legitimació activa de l'acció de resolució, val a dir que el cedent, o cada un dels cedents en relació als béns o drets cedits, si són més d'un, té legitimació activa per interposar l'acció de resolució del contracte en cas d'incompliment de l'alimentant, també ho està l'alimentista. Més discutible és si s'ha de reconèixer legitimació activa als hereus de l'alimentista. També el cessionari està legitimat per sol·licitar la resolució del contracte en cas que s'incompleixi l'obligació de transmetre la titularitat dels béns o drets en les condicions establertes.

Els efectes de la resolució són l'obligació de restitució de les prestacions, que comporta que l'alimentant ha de restituir els béns o drets que ha rebut i els seus fruits, sense més càrregues ni gravàmens que els preexistents a la cessió, i l'alimentista ha de restituir l'equivalent pecuniari de les prestacions rebudes que no poden ser restituïdes in natura. Si la cessió era de béns immobles o drets reals però no s'ha inscrit la condició resolutòria de la falta de compliment pot existir un tercer de bona fe i, en aquest cas, no es podran restituir els béns o drets i procedirà la restitució de l'equivalent pecuniari. L'obligació de restitució de l'alimentista podrà ser total o parcialment compensada pels fruits o rendes que ha obtingut l'alimentant durant els temps que ha gaudit dels béns o drets cedits.

Es troba a faltar una previsió legal que afavoreixi la part alimentista donant-li una protecció o millor condició en cas de resolució del contracte²⁵. No s'ha d'oblidar que aquesta figura contractual s'articula com una opció de millora de les condicions de vida de persones grans o amb discapacitat (per bé que no només d'aquestes persones). Una possibilitat seria fer una previsió similar a la que va proposar el grup parlamentari de convergència i unió amb l'esmena 57 durant la tramitació de la Ley 41/2003, de 18 de novembre, de protección patrimonial de las personas con discapacidad y de modificación del Código civil, de la Ley de Enjuiciamiento Civil y de la normativa tributaria con esta finalidad:

“En caso de que el alimentista opte por la resolución, el deudor de los alimentos deberá restituir inmediatamente los bienes que recibió por el contrato. El juez podrá, atendiendo a las circunstancias y en compensación por el tiempo en que el alimentante vino disfrutando del capital recibido, eximir, total o parcialmente, al alimentista de la obligación de restituir el importe de las pensiones satisfechas. También podrá acordar que la restitución que, con respecto de lo que dispone el artículo siguiente, corresponda, en su caso, al alimentista quede total o parcialmente aplazada, en su beneficio por el tiempo y con las garantías que se determinen”.

La justificació d'aquesta esmena es trobava en la necessitat de protecció de l'interès de l'alimentista a qui pot resultar excessivament gravosa l'obligació de retornar l'import íntegre de les pensions rebudes.

---

25 L'art. 1796 CC fa una previsió en aquest sentit amb la finalitat de protegir l'alimentista quan estableix que: «De las consecuencias de la resolución del contrato, habrá de resultar para el alimentista, cuando menos, un superávit suficiente para constituir, de nuevo, una pensión análoga por el tiempo que le quede de vida.» També l'art 1795 CC diu que “En caso de que el alimentista opte por la resolución, el deudor de los alimentos deberá restituir inmediatamente los bienes que recibió por el contrato y, en cambio, el juez podrá, en atención a las circunstancias, acordar que la restitución que, con respeto de lo que dispone el artículo siguiente, corresponda al alimentista quede total o parcialmente aplazada, en su beneficio, por el tiempo y con las garantías que se determinen”.

5. EXTINCIÓ

Estableix l'art. 624-11 que:

“1. A la mort de la persona que presta els aliments, l'obligació es transmet als seus hereus. 2. El dret de la persona que rep els aliments és intransmissible i s'extingeix amb la seva mort o declaració de mort”.

La causa normal d'extinció del contracte d'aliments és la mort de la persona o persones alimentistes, ja que majoritàriament el que persegueixen les parts és la l'assistència personal fins al final de la vida de la persona beneficiària. Amb tot, la durada del contracte pot ser una altra quan les parts hagin pactat, per exemple, un termini final, una condició resolutòria o una altra causa d'extinció del contracte. En aquest cas el contracte té plens efectes i l'aleatorietat que el caracteritza adquireix la màxima notorietat.

D'acord amb el Projecte, la mort de la persona o persones assistents no extingeix el contracte, sinó que produeix la transmissió de l'obligació als seus hereus (art. 624-11.1) que podran demanar la commutació de la prestació i la seva transformació en una renda dinerària (art. 624-10 b)), si no s'ha disposat per les parts d'una altra manera. S'ha de tenir en compte que normalment aquest fet —la mort de la part alimentant— no s'haurà previst perquè precisament la finalitat buscada per les parts es la contrària: que l'assistent acompanyi a la persona assistida fins al final dels seus dies.

Així mateix, tenint en compte el caràcter *intuitu personae* i el fet que la relació que genera el contracte és una relació personal i continuada en el temps, s'han de considerar altres causes d'extinció. Disposar que l'obligació del cessionari es transmet als seus hereus, que en principi no han estat considerats per la persona assistida com a possibles cuidadors, no garanteix una assistència adequada, ni tan sols si, com fa ara el Projecte, es preveu la possibilitat de commutar la prestació per una renda dinerària. Tot el contrari, la novació objectiva de la relació impedeix d'inici, que la persona assistida pugui seguir rebent l'assistència que pretenia a partir d'aquest fet i que tingui l'oportunitat de reconsiderar la situació i actuar d'acord amb els seus interessos, si no és que pot demostrar l'incompliment dels hereus en les seves obligacions, únic supòsit en que podria demanar la resolució del contracte. Per contra, si es considera que la mort de les persones cessionàries extingeix el contracte, sempre es podrà celebrar un nou contracte d'assistència amb el hereus si no s'havia previst abans i aquesta és la voluntat de totes les persones implicades, o amb altres persones que la part cedent consideri més adequades.

També el fet que el contracte d'aliments generi una relació personal que ha de ser respectuosa i satisfactòria en benefici de la part assistida, recomana, més tenint en compte el caràcter durador de la relació, acceptar el desistiment unilateral com a causa d'extinció del contracte. No té sentit que es perllongui la relació personal més enllà del que voldria qualsevulla de les dues parts.

El Projecte preveu la possibilitat de la commutació de la prestació també en cas que en el compliment del contracte sorgeixin diferències continuades i greus entre les parts (art. 624-10 a). En la nostra opinió, aquesta no és una bona solució, perquè no era la buscada ni volguda per cap de les parts.

III. PROPOSTA DE TEXT ARTICULAT COMENTADA

El contracte d'assistència personal

Concepte

Pel contracte d'assistència personal una de les parts s'obliga a prestar allotjament, manutenció i tot tipus d'assistència i cura en la mesura i condicions que s'estableixin, a una persona durant la seva vida o altre temps que es fixi, a canvi de la transmissió de béns o drets.

Comentaris:

La nova terminologia identifica l'objecte del contracte en major mesura i permet no confondre el seu objecte amb la prestació d'aliments pròpia de l'obligació legal d'aliments. Alhora respecte el contingut tradicional i el significat que s'ha vingut donant al terme "aliments".

L'objecte del contracte és la prestació d'assistència personal, entesa com el conjunt d'activitats que normalment inclouen l'allotjament, manutenció i cura d'una persona, la qual cosa permet distingir aquest contracte d'altres en que l'objecte de la prestació és una obligació de donar (com la renta vitalícia o el violari), o és una obligació de fer més concreta i independent (allotjament, assistència de la llar, contracte de serveis). En tot cas, les parts poden establir les condicions concretes de prestació d'una o vàries de les obligacions de fer que inclouen l'assistència o la mesura i l'abast d'aquestes. La contraprestació a l'assistència personal, que és una obligació de tracte successiu, és la transmissió de béns o drets, normalment en un únic acte, que es pot fer immediatament a la celebració del contracte o es pot posposar en el temps.

La durada del contracte és la que estableixin les parts i, si no es diu res, queda fixada per la vida de la persona assistida o de la persona assistida sobrevivent si són més d'una. El caràcter de vitalici del contracte no és doncs essencial. En virtut de la seva autonomia de la voluntat, les parts poden establir un termini de durada del contracte distint del de la vida de la persona assistida sense que això desnaturalitzi el contracte, ni tan sols pel fet que redueixi l'alea, atès que aquesta nota encara subsisteix pel que fa al component propi de les necessitats assistencials de la persona.

Subjectes

Les parts del contracte d'assistència personal són la part cessionària i la part cedent. La part cessionària o assistent s'obliga a prestar els aliments, i la part cedent s'obliga a la transmissió dels béns o drets. Ambdues parts poden estar constituïdes per una o més persones físiques o per una persona jurídica.

La persona o persones beneficiàries de l'assistència personal són les persones assistides i poden coincidir amb la part decent, quan aquesta està configurada per una o vàries persones físiques, o ésser terceres persones a favor de les quals cedent i cessionària han estipulat els aliments.

La persona o persones assistides han de ser persones físiques.

Comentaris:

Les parts del contracte d'assistència personal són el cedent, que és qui transmet els béns o drets i el cessionari, o assistent, que és qui els rep i queda obligat a prestar l'assistència personal. La persona o persones assistides poden ser els cedents o terceres persones a favor de les que s'ha estipulat. Tant la part cedent com la cessionària poden ser plurals, i també les persones assistides poden ser més d'una. Si no es disposa el contrari, quan hi ha més d'un obligat, llurs obligacions són mancomunades. Les parts contractants han de tenir capacitat d'obrar i lliure disponibilitat dels béns o drets dels que disposen. La part cedent i la cessionària poden ser també persones jurídiques, però les que reben assistència han de ser necessàriament persones físiques.

Incompliment

Qualsevol de les parts pot instar en cas d'incompliment de l'altra la resolució del contracte d'assistència personal amb la restitució de les prestacions realitzades. El cessionari haurà de restituir al cedent els béns o drets rebuts, amb els seus fruits, sense més càrregues ni gravàmens que les preexistents a la cessió. La persona assistida haurà de restituir l'equivalent pecuniari de les prestacions assistencials rebudes al cessionari.

L'autoritat judicial podrà acordar que l'obligació de restitució de la persona o persones assistides sigui total o parcialment compensada pels fruits o rendes que ha obtingut l'assistent durant els temps que ha gaudit dels béns o drets cedits. També podrà acordar, atenent a les circumstàncies del cas concret, que la restitució que correspon efectuar a la persona o persones assistides quedi total o parcialment posposada en el temps en el seu benefici i amb les garanties que es determinin.

La part que incompleix, a més de la restitució de la prestació rebuda, ha d'indemnitzar els danys i perjudicis.

Comentaris

Per aplicació de la teoria general de les obligacions, en cas d'incompliment d'una de les parts, l'altra pot demanar el compliment o la resolució del contracte amb la conseqüent devolució de les prestacions i la indemnització dels danys i perjudicis ocasionats per l'incompliment (responsabilitat contractual). El cessionari haurà de restituir al cedent de forma imminent els béns o drets rebuts, amb els seus fruits, sense més càrregues ni gravàmens que les preexistents a la cessió, i la persona assistida, atesa la naturalesa de les prestacions rebudes, que en bona mesura es concreten en obligacions de fer, haurà de restituir l'equivalent en diners.

L'especial protecció que es pretén oferir a la persona assistida, en tant que es pensa que normalment serà una persona que requereix l'assistència personal per raons d'edat o per patir alguna discapacitat, motiva que es matisi la restitució que aquesta ha de dur a terme a fi i efecte de garantir que no li perjudiqui amb excés. És per això que es preveu expressament que l'autoritat judicial podrà acordar que l'obligació de restitució de la persona o persones assistides sigui total o parcialment compensada pels fruits o rendes que ha

obtingut l'assistent durant els temps que ha gaudit dels béns o drets cedits. I que l'autoritat judicial també podrà acordar, atenent a les circumstàncies del cas concret, que la restitució que correspon efectuar a la persona o persones assistides quedi total o parcialment posposada en el temps en el seu benefici i amb les garanties que es determinin. En aquest darrer cas es procura que els resultat de la resolució del contracte no situï a la part assistida en unes condicions que no li permetin procurar-se l'assistència amb una altra relació contractual del mateix o un altre tipus.

Tant si incompleix la cessionària com si ho fa la cedent, a la resolució del contracte d'aliments la part cedent recupera íntegrament els béns o drets objecte de cessió i en podrà tornar a disposar amb idèntica finalitat, amb un nou contracte amb un altre cessionari, si així ho vol. Sense perjudici, si escau, que hagi de rescabalar els danys produïts a l'altra part.

Tot sense perjudici, és clar, de la protecció del tercer registral, o tercer adquirent de bona fe.

Extinció

- 1) El contracte d'assistència personal s'extingeix per:
  - a) Mort o declaració de mort de la persona assistida o de totes les persones.
  - b) Les causes convingudes previstes en el contracte.
  - c) Mort o declaració de mort de la persona assistent o de totes les persones assistents.
  - d) Mutu acord de les parts.
  - e) Desistiment unilateral d'una de les parts prèvia notificació fefaent amb sis mesos d'antelació.
- 2) L'extinció del contracte d'assistència per les causes c) d) i e) comportarà la restitució de les prestacions en les termes previstos a l'article anterior. Quan l'extinció es produeixi per la causa de la mort o declaració de mort de les persones assistides, o per una causa expressament prevista per les parts i no s'ha convingut una altra cosa, no procedeix la restitució de les prestacions.

Comentaris

La mort de la persona assistida o de totes les persones assistides, i altres causes generals d'extinció dels contractes com l'arribada al termini final o el compliment de la condició resolutòria, les causes previstes en el contracte o el mutu acord, extingeixen el contracte d'aliments.

El caràcter *intuitu personae* del contracte d'aliments justifica que l'obligació d'assistència sigui intransmissible i per tant, el contracte s'extingeixi també amb la mort del o dels cessionaris; així com l'acceptació del desistiment unilateral del contracte, que per tal que no comporti excessius perjudicis per la contrapart s'ha de notificar amb sis mesos d'antelació.

L'extinció del contracte d'assistència per la mort de la persona o persones assistents, el mutu acord i el desistiment unilateral comportarà la restitució de les prestacions en els termes previstos a l'article anterior.

BIBLIOGRAFIA

- AAVV, *La protección de las personas mayores apoyo familiar y prestaciones sociales: ponencias y comunicaciones del Congreso Internacional "La protección de las personas mayores" celebrado del 7 al 9 de octubre de 2009 en Córdoba (España)*, Máximo Juan Pérez García (aut), 2009.
- AAVV, *Derecho y familia en el siglo XXI: el derecho de familia ante los grandes retos del siglo XXI, El Ejido, 19-22 de febrero de 2008, II Congreso Mundial de Derecho de Familia y Menores*, Coord. Ramón Herrera Campos y Miguel Angel Barrientos Ruiz, 2 Vols., 2011.
- ARROYO I AMAYUELAS, Esther, "Les personnes âgées et le droit civil: accueil familial des personnes âgées en Catalogne", a *Mélanges Ernest Caparrós, J. BEAULNE* (dir), Collection Bleue Montréal, Wilson. Lafleur, 2002, pág. 7.
- BELLO JANEIRO, Domingo, "El contrato de vitalicio en la jurisprudencia y en la Ley de Derecho Civil de Galicia", *Revista Crítica de Derecho Inmobiliario*, nº 717, 2010, págs. 11-59.
- BERENGUER ALBALADEJO, Cristina, "El contrato de alimentos a favor de tercero: particularidades de su configuración a la luz del derecho europeo de contratos", *Revista de Derecho Privado*, nº 96, 2012, págs. 61-104.
- CANO MARTÍNEZ DE VELASCO, José Ignacio, "El contrato de alimentos", *Libro Homenaje al profesor Amorós Guardiola*, Vol. I, 2006, págs. 579-626.
- COBACHO GÓMEZ, José Antonio, "Acerca de la jurisprudencia sobre los contratos de prestación de alimentos", *Estudios de derecho civil en homenaje al profesor Joaquín José Rams Albesa*, Coord. Matilde Cuenca Casas, Luis Antonio Anguita Villanueva, Jorge Ortega Doménech, 2013, págs. 435-444.
- CHILLÓN PEÑALVER, S., *El contrato de vitalicio: caracteres y contenido*, Madrid, Edersa, 2000.
- DE BROCÀ, Guillem Maria, *Historia del Derecho de Cataluña especialmente del civil y exposición de las instituciones del Derecho Civil de mismo territorio en relación con el Código Civil de España y la jurisprudencia*. Barcelona, 1918, edición facsimilar, Barcelona, 1985 (Textos Jurídics Catalans, Escriptors 1/1, pág. 674)
- ECHEVARRÍA DE RADA, Teresa, "Autonomía de la voluntad y exigencia de forma en determinados instrumentos de protección de personas especialmente vulnerables", *Revista Doctrinal Aranzadi Civil-Mercantil*.
- ECHEVARRÍA DE RADA, Teresa, *El contrato de alimentos en el Código Civil*, Dykinson, Madrid, 2011.
- EGEA FERNÁNDEZ, Joan i GONZÁLEZ BEILFUSS, Cristina, "La problemàtica de la vellesa i el dret civil. Consideracions a l'entorn de la rellevància de la condició de persona anciana en el futur Codi de Família de Catalunya", *Materials de les vuitenes Jornades de Dret Català a Tossa 1994*, Tirant lo Blanch, València, 1996, págs. 131-199.
- GETE-ALONSO Y CALERA, Mª Carmen, "L'adopció i l'acolliment de menors i l'acolliment a la tercera edat", *Papers d'Estudis i Formació. La Reforma del Codi Penal. Família i Dret Català*. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, Barcelona, 1991

- GÓMEZ LAPLAZA, María del Carmen, “consideraciones sobre la nueva regulación del contrato de alimentos”, *Revista de Derecho Privado*, nº 88, 2004, pág. 153-173.
- MAGRO SERVET, Vicente, “El nuevo contrato de alimentos en la Ley 41/2013, de 18 de noviembre, de modificación del Código Civil; los alimentos entre parientes y reclamados para los hijos menores”, *La Ley. Revista jurídica española de doctrina, jurisprudencia y bibliografía*, nº 3, 2004, págs. 1698-1706.
- MESA MARRERO, Carolina, *El contrato de alimentos. Régimen jurídico y criterios jurisprudenciales*. Thomson Aranzadi, Navarra, 2006.
- MORENO VELASCO, Víctor, “El contrato de alimentos: ineficacia y fraude de terceros”, *Actualidad Civil*, nº 1, 2013.
- NUÑEZ ZORRILLA, Mª Carmen, *El contrato de alimentos vitalicio: configuración y régimen jurídico*, Marcial Pons, Madrid, 2003.
- NÚÑEZ ZORRILLA, Mª Carmen, “Comentario a los artículos 1791 a 1797 del Código Civil sobre el contrato de alimentos vitalicio”, *Revista General de Legislación y Jurisprudencia*, nº 3, 2005, págs. 401-458.
- NÚÑEZ ZORRILLA, Mª Carmen, “La nueva regulación del contrato de alimentos vitalicio en el Código Civil”, *Libro Homenaje al profesor Amorós Guardiola*, Vol. I, 2006, págs. 579-626.
- PADIAL ALBÁS Adoración, “La regulación del contrato de alimentos en el Código Civil”, *Revista de Derecho Privado*, núm. 9-10, 2004.
- PEREÑA VICENTE, *Asistencia y protección de las personas incapaces o con discapacidad: las soluciones de Derecho Civil*, Dykinson, Madrid, 2006.
- PÉREZ GURREA, Rosana, “Análisis jurisprudencial del contrato de alimentos; su constitución, régimen jurídico y efectos”, *Revista Crítica de Derecho Inmobiliario*, nº 742, 2011, págs. 700-714
- QUESADA PÁEZ, Abigail, “El contrato de alimentos”, *Revista Doctrinal Aranzadi Civil-Mercantil*, núm. 10/2014, págs. 99-130.
- RIBALTA I HARO, Jaume i ARROYO I AMAYUELAS, Esther, ““Dels donats” als “acollits”, la Llei 22/2000 d’acolliment de persones grans” a *El dret Privat del Pallars Sobirà*, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2001, págs. 65 a 80.
- SOLÉ RESINA, Judith (Coord.), *Parelles heterosexuales i homosexuals, ajuda mútua i acolliment de persones grans*, Càlamo, Barcelona, 2005.
- SOLÉ RESINA, Judith, “Algunes reflexions entorn a la Llei 22/2000, de 29 de desembre, d’acolliment de persones grans”, *La Llei de Catalunya. Revista Jurídica catalana de doctrina, jurisprudència i bibliografia*, núm. 342, 9 d’abril de 2001.
- SOLÉ RESINA, Judith, “El nou marc normatiu de l’acolliment de persones grans”, *La Llei de Catalunya. Revista Jurídica catalana de doctrina, jurisprudència i bibliografia*, núm. 387, 28 de març de 2002.
- VILALTA, A. Esther i MÉNDEZ, Rosa M., *Contrato de alimentos*, Bosch, Barcelona, 2005.
- ZURITA MARTÍN, Isabel, “Anotaciones al nuevo contrato de alimentos”, *Revista de Derecho Patrimonial*, nº 12, 2004, págs. 145-151.

